Johann Wolfgang von Goethe Ifigenio en Taŭrido

Johann Wolfgang von Goethe. Ifigenio en Taŭrido

tradukis L. L. Zamenhof

dramo en kvin aktoj

PERSONOJ:

IFIGENIO.TOAS, reĝo de la Taŭridanoj.ORESTO.PILADO.ARKAS.

Loko de agado: arbareto antaŭ la templo de Diano.

AKTO UNUA.

SCENO UNUA.

IFIGENIO (sola).

Al via ombro, pintoj moviĝemaj

De l' densa kaj antikva arbareto,

Al la sanktej' kvieta de l' diino

Ankoraŭ nun kun trema sent' mi iras,

Simile kiel la unuan fojon:

Ne povas mi al vi alkutimiĝi.

Jam multajn jarojn min ĉi tie kaŝas

Plej alta volo, kiun mi obeas;

Mi tamen ĉiam sentas min nur fremda.

Ĉar ve! transmare estas miaj karaj!

Mi longajn tagojn staras sur la bordo,

Serĉante per la kor’ la Grekan landon;

Al miaj ĝemoj nur per surdaj tonoj

Respondas la ondegoj de la maro.

Ho ve al tiu, kiu devas vivi

For de l’ gepatroj kaj de la gefratoj!

Malĝojo al li rabas la feliĉon;

Forvagas flanken ĉiam liaj pensoj

Al la gepatra domo, kie suno

Al li aperis la unuan fojon,

Kaj samdomanoj ĉiam pli kaj pli

En ludo alligiĝis reciproke.

La diojn mi ne juĝas; tamen vere

Plendinda estas stato de virino.

En domo kaj milit’ la viro regas,

En fremda land’ li ankaŭ al si helpas;

Li la posedon, li la venkon ĝuas,

Eĉ lia morto estas morto glora.

Sed la virinon ĉio ĉirkaŭbaras!

Eĉ krudan edzon obeadi estas

Por ŝi ne sole devo, sed konsolo;

Sed kiel mizerega ŝi fariĝas,

Se en fremdlandon pelis ŝin la sorto!

Ĉi tie Toas, nobla viro, tenas

Min en katenoj sanktaj, tamen sklavaj.

Kun honto mi konfesas, ke mi servas

Al vi, diino, mia savintino,

Nur kontraŭvole! Tamen mian vivon

Al vi dediĉi devus mi libere!

Al vi, Diano, ĉiam mi esperis,

Ankoraŭ nun esperas mi senĉese.

Vi min, filinon de plej granda reĝo,

En vian sanktan aman brakon prenis,

Por savi de la morto. Ho, diino,

Se tiun grandan viron, kiun vi

Turmentis, postulante la filinon,

Kaj li al vi oferis la plej karan,—

Se la Agamemnonon disimilan

Vi de la Trojaj muroj disbatitaj

Venigis glore en patrujon lian,

Se vi al li konservis la edzinon,

Elektron kaj la filon, la trezorojn:

Vi ankaŭ min redonu al la miaj

Kaj min, savinte de la morto, savu

De l' ĉi-tiea vivo, dua morto!

SCENO DUA.

IFIGENIO. ARKAS.

ARKAS.Min sendas nia reĝo, li esprimas

Saluton al pastrino de Diano.

Hodiaŭ por mirindaj novaj venkoj

Taŭrido dankas sian patroninon.

Mi venas antaŭ reĝo kaj armeo

Kun la raport', ke ili proksimiĝas.

IFIGENIO.Akcepton decan ni al ili faros,

Kaj la diin' atendas kun favoro

La oferdonon el la man' de Toas.

ARKAS.Se ankaŭ la rigardo de l' pastrino,

De l' respektata sankta virgulino,

Nun estus pli serena kaj pli luma,

Ĝi estus bona signo por ni ĉiuj!

Malĝoj’ kaŝita tamen ĉiam kovras

Mistere vian koron. Jam tre longe

El via brusto vane ni atendas

Vorteton de konfido. De l’ momento,

En kiu mi ĉi tie vin ekkonis,

Rigardo via ĉiam min tremigas;

Kaj kvazaŭ enforĝita per ferаĵo,

Animo via kaŝas sin profunde.

IFIGENIO.Mi estas ja orfino elpelita.

ARKAS.Ĉu vi ĉi tie sentas vin tiele?

IFIGENIO.Ĉu povas fremda land’ fariĝi hejmo?

ARKAS.Por vi la hejmo ja fariĝis fremda.

IFIGENIO.Pro tio ĝuste sangas mia koro.

En la komenco de l’ juneco, kiam

Apenaŭ la animo alligiĝis

Al la gepatroj kaj al la gefratoj

Kaj harmonie el malnova bazo

Plantidoj novaj ĉarme kreskis supren,

Ha, tiam min malben’ ne miakaŭza

Subite kaptis kaj min apartigis

De la amatoj kaj per fera mano

La ĉarman ligon ŝiris. Flugis for

La ĝojo de l’ juneco, la ĝuado

De la unuaj jaroj. Eĉ savita,

Mi estis jam nur ombro; la gajeco

De l’ viv’ en mi neniam plu refloros.

ARKAS.Se vi vin nomas tiel malfeliĉa,

Mi povas ankaŭ nomi vin sendanka.

IFIGENIO.Vi dankon ĉiam havas.

ARKAS.Sed ne tiun

Sinceran, kiu logas bonfaradon,

Gajecon, kiu al la mastro montras

Kontentan vivon kaj amantan koron.

Memoru, kiam antaŭ multaj jaroj

Mistera sort’ alportis vin ĉi tien,

Ho, tiam vin, donitan de la dioj,

Renkontis Toas kun respekt’ kaj amo;

Amike vin akceptis tiu bordo,

Pri kiu kun teruro ĉiam pensas

Fremduloj, ĉar neniam antaŭ vi

Fremdul’ en nian regnon povis veni,

Se li ne volis laŭ antikva moro

Sur la ŝtuparo sankta de Diano

Tuj fali kiel sanga oferdono.

IFIGENIOIFIGENIO.Libere spiri ne signifas vivi.

Ĉu estas vivo, se sur unu loko,

Kiel spirito ĉirkaŭ sia tombo,

Mi devas nur funebri? Ĉu ĝi estas

Natura, gaja kaj konscia vivo,

Se ĉiu tago, vane trasonĝita,

Preparas nin al tiuj grizaj tagoj,

El kiuj sur malgaja bord’ de Leto

Konsistas la estado de l’ mortintoj?

Sencela vivo estas frua morto;

Jen estas mia plej virina sorto.

ARKAS.Pardonas mi la noblan fierecon,

Pro kiu al vi mem vi ne sufiĉas;

Mi vin bedaŭras, ĉar la tutan ĝuon

De l’ viv’ ĝi de vi rabas. Ĉu nenion

De via veno vi ĉi tie faris?

Sed kiu do la reĝon serenigis?

Kaj kiu per bonkora admonado

Forigis la antikvan kruelaĵon,

Ke ĉiu fremda devis sian vivon

Sur la altaro de Diano perdi?

Kaj la kaptitojn kiu tiel ofte

De certa mortmort' resendis al patrujo?

Kaj ĉu, anstataŭ flami per kolero

Pro perdo de antikvaj oferdonoj,

Diano ne aŭskultis vian preĝon?

Kaj ĉu ne ĉirkaŭflugas la armeon

La venko kaj eĉ antaŭ ĝi rapidas?

Ĉu ne pli bonan sorton ĉiu sentas

De l' temp' kiam la reĝo, ĉiam saĝa

Kaj brava, nun sub via efikado

Fariĝis ankaŭ mola, favorkora,

Al ni faciligante nian devon

De la silenta obeado? Tion

Vi nomas senceleco, se de vi

Sur milojn dolĉe gutas la balzamo?

Se al popol', al kiu Di' vin donis,

Vi estas nova fonto de feliĉo

Kaj donas sur la bordo de la morto

Al la fremdulo savon kaj revenon?

IFIGENIO.Malgranda faritaĵo malaperas

Ĉe la rigardo, kiom fari restas.

ARKAS.Ĉu decas tro malŝati siajn farojn?

IFIGENIO.Malbone estas siajn farojn pesi.

ARKAS.Fiere veran indon tro malŝati

Aŭ pro valor' malvera tro sin laŭdi—

Egale ambaŭ estas mallaŭdindaj.

Ho, kredu vi al la parol' de viro

Sindona kaj honesta: se hodiaŭ

La reĝ' al vi parolos, faciligu

Al li la taskon diri sian penson.

IFIGENIO.Vi min maltrankviligas. Mi jam ofte

De li proponon timis kaj evitis.

ARKAS.Pripensu viajn agojn kaj profiton!

De l' tempo, kiam li la filon perdis,

La reĝo al malmultaj jam konfidas,

Kaj eĉ al tiuj malpli ol antaŭe;

Suspekte nun en ĉiu nobelido

Li vidas heredanton de la regno,

Li timas senkonsolan maljunecon

Kaj eble eĉ ribelon, fruan morton.

La skitoj ne tre ŝatas paroladon,

Des pli la reĝo. Li, kiu kutimis

Nur agi kaj ordoni, li ne scias

La arton aldirekti paroladon

De malproksime lerte ĝis la celo.

Al li la taskon ne malfaciligu

Per reteniĝo aŭ eĉ per intenca

Nekomprenado. Iru komplezeme

Duonon de la voj' al li renkonte!

IFIGENIO.Akceli tion, kio min minacas?

ARKAS.Aspiron lian nomas vi minaco?

IFIGENIO.Jes, ĝi por mi la plej terura estas.

ARKAS.Por lia amikec' konfidon pagu!

IFIGENIO.Se li min liberigos de la timo.

ARKAS.Devenon vian antaŭ li ne kaŝu.

IFIGENIO.Pastrino devas esti sekretema.

ARKAS.Sekreto antaŭ reĝ' ne devas esti;

Kaj kvankam li ne tuj postulas, tamen

En sia granda koro li ĝin sentas,

Ke vi tre zorge antaŭ li vin kaŝas.

IFIGENIO.Ĉu havas li koleron kontraŭ mi?

ARKAS.Mi ĝin supozas. Kvankam li silentas,

Okazaj vortoj tamen al mi montris,

Ke lia koro forte jam decidis

Posedi vin. Mi petas vin, ne lasu

Lin al si mem, por ke en lia koro

Ne maturiĝu la koler', portante

Al vi teruron, kiu tro malfrue

Vin memorigus pri konsilo mia!

IFIGENIO.Ho, ĉu la reĝ' intencas fari tion,

Pri kio nobla homo, kiu amas

La propran nomon kaj respektas diojn,

Neniam devas pensi? Ĉu li volas

Perforte min de la altaro tiri

En sian liton? Tiam mi min turnos

Kun voko al la dioj, kaj precipe

Al ŝi, Diano energia, kiu

Defendon sian certe ne rifuzos

Kiel diino al pastrino sia

Kaj kiel virgulin’ al virgulino.

ARKAS.Ne timu! Nova sango malkvieta

La reĝon ne instigos fari tian

Junulan agon. Sed de li mi timas

Alian nun decidon, kiun li

Plenumos senkompate kaj severe,

Ĉar li neniam ŝanĝas la decidojn.

Mi tial petas, montru al li dankon,

Se pli oferi vi al li ne povas.

IFIGENIO.Ho, diru, diru, kion plu vi scias!

ARKAS.Li diros mem. Mi vidas, ke li venas.

Al vi ordonas via propra koro

Akcepti lin amike kaj konfide.

Kaj noblan viron bona vort’ virina

Kondukas malproksimen.

IFIGENIO.Mi ne povas

Plenumi la konsilon bondeziran,

La konsciencon tamen mi obeos

Kaj al la reĝ’ por lia bonfarado

Mi donos bonajn vortojn. Mi dezirus,

Ke al la potencul’ mi sen mensogo

Esprimi povu, kio al li plaĉos.

SCENO TRIA.

IFIGENIO. TOAS.

IFIGENIO.Per la plej belaj donoj kaj trezoroj

Vin benu la diino! Al vi ĉiam

Ŝi donu venkon, gloron kaj riĉecon,

Bonstaton por la viaj kaj plenumon

De ĉiu via nobla ekdeziro!

Ke vi, kiu tre multajn zorge regas,

Feliĉon ankaŭ multigitan havu!

TOAS.Mi ĝojus, se min glorus la popolo,

Ke tion, kion mi akiris, ĝuas

Aliaj pli ol mi. La plej feliĉa—

Ĉu reĝo, ĉu simplulo—estas homo,

Se lin ĝojigas lia propra domo.

Vi partoprenis en doloro mia
La tagon, kiam glav’ de malamiko
De mia flanko rabis mian filon,
La lastan, la plej bonan. Tiel longe,
Dum mia koro estis okupita
De la spirit’ de venĝo, mi ne sentis
La dezertecon do loĝejo mia;
Sed nun kontentigita mi revenas,
La malamikan regnon mi detruis
Kaj mia filo estas jam venĝita,—
Nun en la tuta mia domo restas
Nenio, kio povus min ĝojigi.
La gajan obeadon, kiu lumis
Por mi ĝis nun el la okul’ de ĉiu,
Nun ombras zorgo kaj nekontenteco.
Jam ĉiu pensas pri la estonteco
Kaj senfilulon sekvas nevolonte.
Mi venas nun en tiun templon, kiun
Mi vizitadis ofte, por elpeti
La venkon, aŭ por danki por la venko.

En mia brusto portas mi deziron

Malnovan, kiu certe por vi ankaŭ

Ne estas nekonata: mi esperas,

Ke por la beno al popolo mia

Kaj al mi mem mi enkondukos vin

En mian domon kiel fianĉinon.

IFIGENIO.Ho reĝo! Al knabino nekonata

Tro multe vi oferas. Hontigita

Nun staras antaŭ vi la fremdulino,

La elpelita, kiu sur la bordo

Nenion serĉis krom rifuĝo paca,

Kaj tion vi al mi sufiĉe donis.

TOAS.Ke la devenon vian antaŭ mi

Vi ĉiam kaŝas, reĝon ofendante,—

Neniu gento povus ĝin toleri.

Timigas nia bordo la fremdulojn:

Postulas tion leĝ’ kaj neceseco;

Sed vi ja ĝuas ĉiujn leĝajn rajtojn,

Vi, plej afable akceptita gasto,

Laŭplaĉe disponanta sian tagon,—

De vi konfidon mi esperis, kiun
Meritas mastro por la gastameco.
IFIGENIO.Se kaŝis mi la nomon de l’ gepatroj,
Ho, mia reĝo, kredu, mi ĝin faris
Pro embaraso, ne pro malkonfido.
Ĉar ve! tre povas esti, ke se vi
Ekscius, kiu antaŭ vi troviĝas
Kaj kian sorto malbenitan kapon
Vi nutras kaj defendas, terurego
Atakus tiam vian grandan koron;
Anstataŭ sur la tronon min inviti,
Vi eble min elpelus el la regno,
Kaj antaŭ ol atingus mi revenon
Al mia hejmo, finon de l’ vagado,
Vi puŝus min al la mizero, kiu
Fariĝas ĉie la terura sorto
De ĉiu elpelito kaj vaganto.
TOAS.Nu, kiel ajn pri vi la dioj pensas
Kaj kion ajn pri via dom’ decidis,—
Mi tamen scias, ke de l’ tempo, kiam

Ĉi tie vi aperis kaj ĉe ni

Vi ĝuas plenmezure gastamecon,

Ne mankas al ni beno de l’ ĉielo.

Ne estus tre facile min konvinki,

Ke mi en vi protektas kulpan kapon.

IFIGENIO.Vin benas la bonfaro, ne la gasto.

TOAS.Boneco por krimul’ ne donas benon;

Ĉesigu do silenton kaj malfidon!

Ne maljustulo tion ĉi postulas.

Al mi vin la diino enmanigis,

Kaj kiel ŝi, mi ankaŭ vin protektas,

Kaj ŝia volo estu por mi leĝo:

Se povas vi reveni en la hejmon,

Mi tiam vin de ĉio liberigas;

Sed se la vojo estas jam barita

Al vi por ĉiam, aŭ se via gento

El sia lando estas elpelita

Aŭ eĉ fatale tute estingita,

Vi tiam ĉiurajte estas mia.

Parolu do malkaŝe, kaj vi scias,

Ke mi neniam rompas mian vorton.

IFIGENIO.De la ligil’ malnova nevolonte

La lango liberiĝas, por nun fine

Malkaŝi, kion kaŝis mi tre longe;

Ĉar se sekreton oni unu fojon

Al iu elkonfidas, ĝi forlasas

Por ĉiam la gardejon en la koro

Kaj malutilas, aŭ ĝi iufoje

Utilas, se la dioj tion volas.

Aŭskultu! Mi devenas de Tantalo.

TOAS.Kviete vi eldiris grandan vorton!

Ĉu tiu estas via gentopatro,

Pri kiu aŭdis ja la tuta mondo,

Ke estis li plej granda favorato

De la diaro? Ĉu li estas tiu

19 Tantalo, kiun Jupiter’ invitis

Al sia tablo kaj al konsiliĝo

Kaj kies spertoriĉajn saĝajn vortojn

La dioj mem kun ĝuo aŭskultadis,

Simile al parol’ de orakolo?

IFIGENIO.Li estas tiu sama. Sed la dioj
Ne devas tro kun homoj amikiĝi:
Ĉar mortemuloj estas tro malfortaj,
Por sen kapturno teni sin tro alte.
Ne estis li malnobla perfidulo,
Sed nur tro granda, por sin senti sklavo,
Kaj tro malgranda por kunul’ de dio,
Kaj lia peko estis ja nur homa.
Severa estis la dekret’ de l’ dioj,
Kaj la poetoj kantas, ke perfido
Kaj granda fiereco lin por ĉiam
Do l’ tablo Jupitera defaligis
Kun granda malhonor’ en la Tartaron.
Kaj ve! la tuta gento sur si portas
Eterne la koleron de la dioj.
TOAS.Ĉu pro l’ prapatro aŭ de propra kulpo?
IFIGENIO.Ĝi estas vero, ke la tuta gento
La malkvietan forton de l’ Titanoj
Heredis certe; tamen Jupitero
Per fer’ ilian frunton ĉirkaŭforĝis;

Saĝecon, moderecon, paciencon
Ne konis ili; ĉiu ekdeziro
Ĉe ili tuj fariĝis furiozo
Sovaĝa kaj senlima. Jam Pelopso
La viro kun la fera vol', la filo
Amata de Tantal' al si akiris
Per trompo kaj perfido la plej belan
Virinon en la mond', Hipodamion,
Filinon de la reĝo Ojnomao.
Du filojn ŝi al sia edzo naskis,
Tieston kaj Atreon. Kun envio
La amon de la patro ili vidis
Al la unua filo, kiu restis
De la edzin' unua. La malamo
La fratojn interligis, kaj sekrete
Mortigis ili kune sian fraton.
La patr' Hipodamion tuj suspektas,
Kaj furioze li de ŝi postulas
Redonon de la fil', kaj ŝi mortigas
Sin mem....

TOAS.Vi eksilentis? Ho, daŭrigu!

Ne pentu, ke konfidis vi. Parolu!

IFIGENIO.Feliĉa estas, kiu kun plezuro

Parolas pri la patroj, kiu ĝoje

Rakontas pri iliaj grandaj agoj

Kaj en la fino de la bela vico

Sin mem fiere vidas. Ne naskiĝas

En ia dom' subite duondio

Aŭ monstro; sed nur tuta granda vico

Da malbonuloj aŭ bonuloj kreas

Monstraĵon aŭ gloraĵon en la mondo.

Post morto de la patro regis kune

Atreo kaj Tiesto en la urbo.

Ne longe tamen povis daŭri paco.

Post kelka temp' Tiesto malhonoris

La liton de la frato. Tiam venĝe

Atreo lin elpelis el la regno.

Sed jam de longe, krimon preparante,

Tiesto ŝtelis filon de Atreo

Kaj lin edukis kvazaŭ sian propran.

Nun en la brusto de la kvazaŭfilo
Li vekas furiozan venĝemecon
Kaj lin elsendas al la reĝa urbo,
Por en la onklo buĉi sian patron.
La plano de l' junulo malkovriĝas;
Kaj per kruela morto nun la reĝo
La atencinton punas, supozante,
Ke li mortigas filon de la frato.
Nur tro malfrue li sciiĝas, kiu
En turmentego antaŭ li pereis.
Por kontentigi brulan deziregon
De venĝo, li sekrete primeditas
Teruran faron. Ŝajne pacigita,
Indiferenta kaj trankvila, logis
Li sian fraton kun du liaj filoj
Returne en la regnon; ambaŭ knabojn
Li kaptas kaj buĉigas; ĉe festeno
Regalas li la patron per viando
De liaj propraj filoj. Kiam poste
Tiesto, satiĝinte, eksopiras

Pri siaj filoj kaj demandon faras

Kaj pensas jam, ke post la pord’ li aŭdas

Iliajn paŝojn kaj ilian voĉon,

Atreo kun sovaĝa rido ĵetas

Nun antaŭ lin la kapojn de l’ buĉitoj ...

Vi, reĝo, kun teruro vin deturnas!

La suno ankaŭ tiel sin deturnis

Kaj fordirektis tiam sian ĉaron ...

Jen la prapatroj de l’ pastrino via!

Kaj multon el la sorto de la viroj

Kaj el iliaj agoj furiozaj

Ankoraŭ kovras la malluma nokto,

Montrante nur krepuskon tremigantan.

TOAS.Vi ankaŭ ilin kovru per silento!

Sufiĉe da teruroj! Vi nur diru,

Per kia do miraklo vi elkreskis

El tiu trunk’ sovaĝa?

IFIGENIO.De Atreo

Unua fil’ Agamemnono estis:

Li estas mia patro. Sed en li

Mi ĉiam vidis—mi kun ĝojo diras—
Modelon de la plej perfekta viro.
Al li kiel unuan amofrukton
Min naskis Klitemnestro, kaj post mi
Elektron. Kaj la reĝo regis pace,
Kaj la ripozon longe ne havitan
Ricevis nun la domo de Tantalo.
Por la feliĉo de l’ gepatroj mankis
Ankoraŭ filo; sed apenaŭ tiu
Deziro plenumiĝis kaj intere
De la fratinoj kreskis la fileto,
Oresto la amata, jen pretiĝis
Jam nova malfeliĉo por la domo.
Vi aŭdis ja pri la milito, kiu,
Por venĝi rabon de virin’ plej bela,
La tutan forton de la grekaj princoj
Venigis sub la grandan urbon Trojo.
Ĉu ili Trojon venkis kaj la celon
De sia venĝ’ atingis,—mi ne aŭdis.
La tutan armearon de la grekoj

Kondukis mia patro. En Aŭlido
Atendis ili longe tute vane
Favoran venton, ĉar Dian' koleris
Ilian kondukanton, ŝi retenis
La rapidantajn grekojn kaj postulis
Per Kalĥas la filinon la plej aĝan
De l' reĝo. Tiam ili ruze logis
Min kune kun patrin' en la tendaron,
Al la altar' min tiris kaj oferis
Ĉi tiun kapon al Diano. Tiam
Ŝi repaciĝis: ŝi ne volis havi
La sangon mian, ŝi min save kovris
Per nubo. Kaj nur en ĉi tiu templo
Post ŝajna morto mi min mem rekonis.
Ĝi estas mi, mi mem: Ifigenio,
Nepino de Atreo kaj filino
De l' reĝ' Agamemnono, la propraĵo
De la diino, antaŭ vi nun staras.
TOAS.Ne pli por mi valoras reĝidino,
Ol la ĝisnuna nekonatulino.

Senŝanĝe mi ripetas: vi min sekvu,

Kun mi dividu, kion mi posedas!

IFIGENIO.Ho, kiel mi kuraĝus tion fari?

Ĉu mi ne apartenas tute plene

Al la diino, kiu mem min savis?

La rifuĝejon ŝi por mi elektis,

Kaj por la patro, kiun per la ŝajno

Ŝi jam sufiĉe punis, ŝi konservas

Min eble kiel la plej belan ĝojon

Por lia maljuneco. Eble jam

La tago de l’ reveno proksimiĝas;

Kaj mi, intencon ŝian malŝatante,

Min mem katenus kontraŭ ŝia volo?

Ŝi donu signon, se mi devas resti.

TOAS.Ŝi vin retenas, sekve ŝi konsentas.

Ne serĉu tiel zorge la pretekstojn!

Ne kaŝas multaj vortoj la rifuzon;

La aŭskultanto aŭdas nur la „ne“.

IFIGENIO.Ne volas mi per vortoj vin blindigi;

La koron mian mi al vi malkovris.

Kaj ĉu vi mem ne sentas, kiel min
La sopirado devas forte tiri
Al mia patro, al patrino mia,
Al la gefratoj, por ke en la domo,
En kiu la malĝojo tiel ofte
Ankoraŭ murmuretas mian nomon,
Eksonu unu fojon ĝoja krio
Pri mi kiel pri novenaskitino
Kaj floroj gaje kronu la kolonojn?
Ho, se vi tien ŝipe min resendus,
Vi al ni ĉiuj donus novan vivon.
TOAS.Nu, do reiru! Faru, kion diktas
Al vi la koro, ne obeu voĉon
De la prudento kaj konsilo! Estu
Virino tute, donu vin libere
Al la instinkto, kiu vin senbride
Sovaĝe pelas tien ĉi kaj tien!
Se en la brusto de virin' ekflamas
Deziro, tiam eĉ ligil' plej sankta
Ŝin ne detenas de l' trompanto, kiu

Ellogas ŝin el la fidelaj brakoj

De l’ patro aŭ de la sindona edzo;

Sed se ne brulas flam’ en ŝia brusto,

Ho, tiam vane kontraŭ ŝi laboras

La ora lango de la admonado.

IFIGENIO.Memoru, reĝo, vian noblan vorton!

Ĉu tiel vi repagas por konfido?

Vi ŝajnis pretigita ĉion aŭdi.

TOAS.Mi por surpriz’ ne estis pretigita;

Sed ankaŭ tion devis mi atendi:

Mi sciis ja, ke kun virin’ mi traktas.

IFIGENIO.Ho, ne insultu, reĝo, nian sekson!

La bataliloj de virin’ ne estas

Brilantaj kiel viaj, sed malnoblaj

Ne estas ili certe. Kredu, reĝo,

Ke mi komprenas la feliĉon vian

Pli bone ol vi mem. Ĉar vi ne konas

Vin mem nek min, vi tial opinias,

Ke ligo pli proksima al ni donus

Feliĉon. Tute plena de kuraĝo

Kaj de plej bona volo, vi postulas,

Ke mi nun cedu; tamen plej sincere

La diojn dankas mi, ke ili donis

Al mi la forton, por kontraŭbatali

La ligon, kiun ili ne aprobas.

TOAS.Ne dioj, sed nur via kor' parolas.

IFIGENIO.Per nia kor' parolas al ni ili.

TOAS.Kaj mi ne havas rajton ilin aŭdi?

IFIGENIO.Tra la venteg' la voĉo ne aŭdiĝas.

TOAS.Ĉu la pastrino sola ĝin nur aŭdas?

IFIGENIO.Ĝin reĝo pli ol ĉiuj devus aŭdi!

TOAS.Ofico sankta kaj hereda rajto

De l' Jupitera tablo proksimigas

Vin al la dioj pli ol min, barbaron,

Infanon de la tero.

IFIGENIO.Tiel punas

Vi min por la konfido ellogita!

TOAS.Mi estas hom'; pli bone do ni finu!

La vorto mia restu: estu plue

Pastrino de l' diin' laŭ ŝia volo;

Sed mi pardonon petas de Diano,
Ke mi ĝis nun maljuste ŝin senigis
De la antikvaj decaj oferdonoj.
Neniun fremdan prenas nia lando;
Laŭ mor' antikva lin atendas morto;
Nur vi per via ĉarma afableco,
En kiu mi per mia koro vidis
Jen amon do filino, jen la senton
De silentanta ĉarma fianĉino,—
Nur vi per sorĉa ligo min katenis,
Ke mi forgesis tute mian devon.
Vi mian cerbon kvazaŭ endormigis,
Kaj mi ne aŭdis pli la murmuradon
De la popol'. Nun ĉiuj laŭte krias,
Ke la frutempa mort' de mia filo
Pro mia kulpo venis. Mi ne volas
Nun plu pro vi reteni la amason,
Kriantan laŭte pri la oferdonoj.
IFIGENIO.Pro mi neniam tion mi deziris.
La diojn ne komprenas, kiu pensas,

Ke ili amas sangon; li enmetas

En ilin sian propan kruelecon.

Ĉu min ne savis la diino mem?

Ŝi mian servon volis, ne la morton.

TOAS.Ne decas por facilmovebla saĝo

Laŭ nia propra vol' komentarii

La sanktan tradicion. Vi plenumu

La devon vian, mi plenumos mian.

Du fremdaj viroj, kiujn ĵus ni trovis

Kaŝitajn en surbordaj la kavernoj

Kaj kiuj ne alportas al ni bonon,

En miaj manoj estas nun. En ili

Diino via havu nun denove

La longe jam mankantajn oferdonojn!

Mi ilin sendos; vi la servon konas.

SCENO KVARA.

IFIGENIO (sola).

Vi havas nubojn, ho savantino,

Por kovri senkulpajn persekutatojn

Kaj per la vento ilin forporti

De la fera kruela fatalo,

Trans la maron, trans multajn landojn

Ilin forporti, kien vi volas.

Vi estas saĝa, la estontaĵon

Kaj la pasintaĵon vi konas precize;

29 Via rigardo gardas la viajn,

Kiel via lumo, la vivo de l’ noktoj,

Gardas kaj regas tutan la teron.

Miajn manojn detenu de sango!

Benon kaj pacon neniam ĝi donas;

Kaj la fantomo de mortigito

En horoj malĝojaj de la mortiginto

Lin atakas kaj lin turmentas.

Ĉar la senmortuloj amas la homojn,

La bonajn gentojn kaj generaciojn,

Kaj ili volonte longigas la vivon

De mortemulo, kaj ili volonte

Al li ebligas ĝui kelktempe

Kune kun ili la ĝojan vidon

De propra ilia eterna ĉielo.

AKTO DUA.

SCENO UNUA.

ORESTO. PILADO.

ORESTO.Ni iras nun la vojon de la morto:

Animo mia grade trankviliĝas.

Mi Apolonon petis, li forigu

De mia flanko la teruran bandon

De l’ venĝfantomoj, kaj en liaj vortoj

Misteraj tiam sentis mi promeson,

Ke trovos mi la helpon kaj la savon

En la sanktejo de fratino lia,

La regantino de la Taŭridanoj.

Ĝi plenumiĝas: tuta la mizero

Finiĝos nun kun mia vivo kune!

Al mi, al kiu dia mano premas

La koron kaj surdigas la spiriton,

Ja estas tiel ĝoje kaj facile

Adiaŭ diri al la lum’ de l’ suno!

Kaj se ne devas nepoj de Atreo

Kun kron’ de venko fali en batalo,

Se mi, simile al prapatroj miaj,

Perei devas kiel oferbesto:

Ĝi plenumiĝu! Estas ja pli bone

Ĉi tie morti antaŭ la altaro,

Ol en angulo malbenita, kie

Mortigus nin parenco-insidanto.

Ho, lasu min almenaŭ nun ripozi,

Vi, subteruloj, tiel avidantaj

La sangon, kiu ĉiun mian paŝon

Gutante signas! Lasu min ripozi,

Jam baldaŭ mi malsupren al vi venos.

Nek min, nek vin la lum’ de l’ tago vidu,

Kaj la tapiŝo verda de la tero

Ne estu plu svarmejo por fantomoj.

Mi venos al vi tien sub la teron,

Kaj tie en senviva surda nokto

Egala sorto ĉiujn unuigos.

Nur vin, Pilad’, senkulpa kamarado

De mia nigra sorto kaj malbeno,

Ho, kiel malvolonte mi kunprenas

En la funebran landon antaŭtempe!

Nur via vivo, via morto kaŭzas

Al mi ankoraŭ timon aŭ esperon.

PILADO.Ne iras mi ankoraŭ kiel vi

Pasive en la regnon de la ombroj.

Tra la vojetoj konfuzitaj, kiuj

Konduki ŝajnas al la nigra nokto,

Mi penas nin traŝovi al la vivo.

Pri morto mi ne pensas; mi meditas

Ĉu eble iel helpos nin la dioj

Rimedon ian trovi por forkuro.

La morto — ĉu vi timas aŭ ne timas —

Ja venos mem. Eĉ kiam la pastrino

Jam levos sian manon, por detranĉi

Al ni oferdediĉe niajn buklojn,

Eĉ tiam via savo kaj la mia

Ne ĉesos esti mia sola penso.

Forĵetu la malĝojon, ĉar per dubo

Akcelas ni danĝeron. Apolono

Al ni promesis, ke en la sanktejo

De la fratin’ atendas nin konsolo
Kaj helpo kaj reveno. Kaj dusencaj
Neniam estas vortoj de la dioj,
Kiel tre ofte pensas la prematoj.
ORESTO.Al la malĝoj’ de l’ vivo la patrino
En infanec’ min jam alkutimigis,
Kaj mi tiele kreskis, viva bildo
De mia patro, kaj la senparola
Rigardo mia ĉiam estis akra
Riproĉ’ por ŝi kaj ŝia adultulo.
Tre ofte, kiam la fratin’ Elektro
En la profunda parto de la ĉambro
Silente sidis antaŭ la kameno,
Mi min al ŝia brusto time premis
Kaj per okuloj grandaj kaj malĝojaj
Rigardis ŝin, plorantan dolorege!
Kaj tiam ŝi pri nia granda patro
Parolis multe. Kiel mi deziris
Lin tiam vidi, esti apud li!
Jen mi deziris flugi for al Trojo,

Jen mi deziris, ke al mi li venu ...

La tago venis ...

PILADO.Nu, pri tiu horo

Babilu inferuloj en la nokto!

Nin remomororememoro pri pli bela tempo

Fortigu freŝe per heroaj faroj!

La dioj ja bezonas bonajn homojn

Por siaj planoj sur ĉi tiu tero;

Sendube vin ankoraŭ task’ atendas;

Vin ili ja ne sendis kun la patro

Ĉe lia ir’ malvola al la Orko.

ORESTO.Ho, se mi lian baskon tiam kaptus

Kaj sekvus lin!

PILADO.Nu, tiuj, kiuj vin

Konservis, ili zorgis ja pri mi;

Ĉar kio mi sen vi fariĝus, tion

Mi eĉ prezenti ja al mi ne povas,

Ĉar de la temp’ de mia infaneco

Ja nur kun vi kaj nur por vi mi vivas

Kaj volas vivi.

ORESTO.Ne rememorigu

Al mi la belajn tagojn, kiam dolĉe

En via dom’ mi trovis rifuĝejon

Kaj via nobla patro tiel ame

Pri la duonmortinta floro zorgis,

Kaj vi, senĉese gaja, ĉiutage

Saltadis ĉirkaŭ mi kun nova vivo,

Simile al la hela papilio

Ĉirkaŭe de mallumkolora floro,

Kaj la gajecon vian enverŝadis

En mian koron, kaj mi eĉ forgesis

Mizeron mian, kaj en viglaj revoj

Junecon mian mi kun vi pasigis.

PILADO.Vin ekaminte, mi komencis vivi.

ORESTO.Ne vivi, sed suferi vi komencis.

Jes, tio estas la esenc’ terura

De mia sorto, ke kvazaŭ pestulo

Doloron mi kaj morton en mi portas;

Ke se mi nur ektuŝas ian lokon.

Eĉ la plej sanan, baldaŭ ĉirkaŭ mi

Sur la vizaĝoj eĉ la plej florantaj

Aperas trajtoj de rampanta morto.

PILADO.Mi certe la unua devus morti,

Se via spir’ en si venenon portus.

Kaj tamen diru mem, ĉu mi ne estas

Ankoraŭ plena de kuraĝ’ kaj ĝojo?

Kaj amo kaj kuraĝo nin kondukas

Al grandaj faroj.

ORESTO.Grandaj faroj? Jes,

Ni ilin iam vidis antaŭ ni!

En tiu tempo, kiam ni, ĉasante,

Kuradis tra la valoj kaj la montoj,

Kaj similante per la brust’ kaj pugno

La grandan nian gentopatron, ni

Esperis, ke ni tiel persekutos

Kun glav’ kaj bastonego ian monstron

Aŭ bandon da rabistoj; kiam ni

Vespere sidis ĉe la granda maro,

Nin apogante unu al alia,

Kaj antaŭ ni la ondoj dolĉe ludis

Kaj vasta staris antaŭ ni la mondo:

Ho, tiam certe ofte ni kaptadis

La glavon, kaj estontaj faroj svarmis

Ĉirkaŭe, kiel steloj en la nokto.

PILADO.Sen lim' estas la faro, kiun volus

Plenumi la animo. Ĉiun agon

Ni volus fari tuj tiele grande

Laŭ la amplekso, kiun ĝi atingas,

Se multajn jarojn, tra generacioj

Kaj landoj, ĝin la buŝo de l' poetoj

Pligrandigante rulas. Bele sonas

La agoj de l' prapatroj, kiam ilin,

En la vespera ombro ripozante,

Junulo sorbas kun la ton' de harpo;

Sed kiel niaj faroj, tiel ankaŭ

Iliaj ne prezentis perfektaĵon.

Ni pelas ion, kio antaŭ ni

Rapide kuras, kaj ni ne atentas

La vojon, kiun iras niaj paŝoj.

La paŝojn de l' prapatroj kaj la signojn

De la surtera viv’ ilia preskaŭ
Ni ne rimarkas, ĉiam ni nur celas
Ilian ombron, kiu disimile
Tre malproksime sidas kvazaŭ krono
Tre alte sur la pintoj de la montoj.
36 Mi ne tre ŝatas tiujn, kiuj celas
Nur gloron inter la popol’ akiri;
Sed vi, junulo, vi la diojn danku,
Ke ili tiel frue tiel multe
Per vi jam faris.
ORESTOORESTO.Se al iu homo
La dioj donis la ĝojigan sorton
Forigi malfeliĉon de la siaj,
Grandigi sian regnon, fortikigi
La limojn, aŭ malnovajn malamikojn
Faligi aŭ forpeli,—tiam li
La diojn danku, ĉar al li la dioj
Plej grandan ĝojon en la vivo donis;
Sed min la dioj faris ja buĉisto,
Devigis min mortigi mian propran

Patrinon, kiun tamen mi adoris;

Kaj venĝe por la ago malhonora

Min abomene ili ruinigis.

La domon de Tantalo ili juĝas,

Kaj mi, la lasta el la dom', ne devas

Ricevi morton pian aŭ honoran.

PILADO.Neniam pro la krimoj de la patroj

La dioj faras venĝon sur la filo;

Ĉu bona, ĉu malbona—ĉiu mem

Por sia far' ricevas rekompencon.

Nur beno herediĝas, ne malbeno.

ORESTO.Ne beno ja kondukis nin ĉi tien.

PILADO.Sed la decido de la altaj dioj.

ORESTO.Ilia do decido nin mortigas.

PILADO.Plenumu la ordonon kaj atendu!

Se la fratinon vi al Apolono

Alportos kaj se ambaŭ kune loĝos

En Delfoj, sub konstanta adorado

De nobla gento, tiam por ĉi tio

La alta paro certe vin favoros

Kaj savos vin de la inferulinoj.

Jam en ĉi tiu sankta arbareto

Ja ne kuraĝas ili ekaperi.

ORESTO.Almenaŭ morton havos mi trankvilan.

PILADO.Sed mi alie pensas. Mi kunligis

La pasintaĵon kun la estontaĵo

Kaj ne mallerte solvis la misteron.

Tre povas esti, ke jam antaŭ longe

La dioj pri la granda far' decidis.

Diano certe volas forsaviĝi

De la sovaĝa bordo de l' barbaroj

Kaj de iliaj sangaj homoferoj;

Ni estas elektitaj, por plenumi

La belan faron, kaj jam nun mirinde

Ni estas devigitaj tion fari.

ORESTO.Vi lerte interplektas la decidojn

De l' dioj kun la propraj viaj voloj.

PILADO.Nu, kion do valoras homa saĝo,

Se ĝi ne penas lerte trapenetri

La volon de la dioj? Pezan ŝarĝon

Surmetas dioj sur la noblan homon,

Se li tro multe pekis, kaj por li

Destinas ili taskon, kiu ŝajnas

Al simplaj homoj tute ne solvebla.

Sed la heroo venkas, kaj pentfare

Li faras tiajn servojn, ke la mondo

Estonte lin adoras.

ORESTO.Se la sorto

Al mi destinis vivi kaj agadi,

Ho, tiam iu dio liberigu

La frunton mian de l' kapturno, kiu

Sur glita, patrinsange makulita

Vojeto min al la mortintoj tiras;

Kompate li sekigu tiun fonton,

Per kiu el la vundoj de l' patrino

Konstante sur min ŝprucas la malbeno!

PILADO.Atendu pli trankvile! La malbonon

Vi mem ja pligrandigas kaj vi prenas

Sur vin de la furioj la oficon.

Min lasu primediti, vi silentu!

Nur poste, bezonante por la ago

La fortojn kunigitajn, mi vin vokos,

Kaj kun kuraĝ’ prudenta tiam ambaŭ

Alpaŝos ni al la efektivigo.

ORESTO.Parolo de Uliso.

PILADO.Vi ne moku!

Jes, ĉiu devas mem al si elekti

Heroon imitotan, se li volas

Atingi la Olimpon. Mi konfesas,

Ne pensas mi, ke ruzo kaj prudento

Makulas viron, kiu sin dediĉis

Al plenumado de kuraĝaĵkuraĝaj faroj.

ORESTO.Mi ŝatas nur kuraĝon rektaniman.

PILADO.Ne petis tial mi de vi konsilon.

Jam unu paŝon faris mi. Jam multe

Da scioj mi ellogis de l’ gardistoj.

Mi scias jam, ke fremda, disimila

Virin’ katenas tiun sangan leĝon;

Nur puran koron, preĝon, odorfumon

Al dioj ŝi oferas. Ŝian koron

Tre multe oni laŭdas; oni pensas,

Ke ŝi devenas de amazoninoj,

Ke ŝi forkuris, por ke ŝi per tio

Evitu ian grandan malfeliĉon.

ORESTO.Videble nun potenco ŝia luma

La forton perdis pro la proksimeco

De la krimulo, kiun la malbeno

Ĉirkaŭas, kiel vasta nigra nokto.

La pia sangavido liberigas

De la katenoj la antikvan moron,

Por nin nun pereigi. La sovaĝa

Spirito de la reĝo nin mortigos;

Se li koleras, tiam nin virino

Ne povas savi.

PILADO.Bone al ni estas,

Ke de virin' dependas nia sorto!

Ĉar viro, eĉ plej bona, kutimigas

Spiriton sian al la krueleco,

Kaj fine li eĉ leĝon al si faras

El tio, kion mem li abomenas,

Kaj la kutimo faras lin malmola

Kaj eĉ nerekonebla. Sed virino

Obstine ĉiam sekvas sian senton,

Kaj en la bono kaj en la malbono

Ŝi estas pli fidebla ... Ts! ŝi venas!

Nin lasu solaj! Mi ne devas tuj

Eldiri niajn nomojn aŭ konfidi

Al ŝi tro nesingarde nian sorton.

Foriru! Antaŭ ol ŝi ekdeziros

Kun vi paroli, mi kun vi parolos.

SCENO DUA.

IFIGENIO. PILADO.

IFIGENIO.Fremdulo, diru, kiu kaj el kie

Vi estas. Mi vin trovas pli simila

Al greko, ol al skito.

(Ŝi deprenas liajn ĉenojn.)

Tre danĝera

La libereco estas, kiun mi

Nun al vi donas; ho, la bonaj dioj

Deturnu tion, kio vin minacas!

PILADO.Ho, dolĉa voĉo! Agrablega sono
De l’ hejma lingvo en la fremda lando!
La bluajn montojn de l’ haven’ patruja
Mi, la kaptito, vidas nun denove
Kun ĝojo antaŭ la okuloj miaj.
Ho jes, ho jes, mi ankaŭ estas greko!
Mi por momento tute ja forgesis,
Kiome mi bezonas vin, mi glutis
Per la okul’ ĉielan la aperon.
Ho, se decido de pli alta forto
Ne ŝlosas vian buŝon, diru, diru,
El kiu el la grekaj niaj gentoj
Vi, dia ido, havas la devenon.
IFIGENIO.Pastrino, kiun la diino mem
Por si elektis kaj al si dediĉis,
Parolas nun kun vi; ĉi tio devas
Al vi sufiĉi. Diru al mi, kiu
Vi estas, kia sorto malfeliĉa
Kun la kunul’ vin tion ĉi venigis.
PILADO.Facile mi rakonti al vi povas

La sorton, kiu pelas nin kruele.

Ho, se kun tia sama facileco

Vi povus nin ĝojigi per espero!

El Kret’ ni estas, filoj de Adrasto:

Mi, la plej juna, nomas min Kefalo,

Li, la plej aĝa, estas Laodamas.

Kaj meze inter ni ankoraŭ estis

Alia frato, kruda kaj sovaĝa,

Kaj tiu jam en la infanaj ludoj

Ne lasis al ni pacon kaj konsenton.

Dum nia patro antaŭ Troj’ batalis,

Kviete ni sekvadis la patrinon;

Sed kiam li kun riĉa hav’ revenis

Kaj baldaŭ poste mortis, la disputo

Pri regno kaj heredo tuj disigis

La fratojn. Mi min tenis sur la flanko

De la plej aĝa. Tiu ĉi mortigis

La fraton. Kaj pro tiu sanga krimo

Lin la furioj pelas senripoze.

Sed al ĉi tiu senkultura bordo

Nin sendis Apolono kun espero.

En la sanktejo de l’ fratino sia

Ordonis li al ni atendi helpon.

Nin oni kaptis kaj al vi venigis

Por oferfaro. Tion vi jam scias.

IFIGENIO.Ĉu Trojo falis? Ho, karul’, certigu!

PILADO.Ĝi falis, jes. Kaj vi al ni certigu

La savon! Rapidigu vi la helpon,

De l’ dio promesitan! Ekkompatu

Vi mian fraton! Diru al li baldaŭ

Bonkoran vorton! Tamen parolante

Kun li, vi lin indulgu, mi vin petas;

Ĉar ĝojo kaj dolor’ kaj rememoro

Facile lian tutan internaĵon

Ekskuas tro danĝere; tiam baldaŭ

Frenezo febroforma lin atakas,

Animo lia bela kaj libera

Fariĝas tiam havo de l’ furioj.

IFIGENIO.Kiome ajn vi estas malfeliĉa,

Mi vin petegas, ĉion vi forgesu,

Ĝis vi sopiron mian kontentigos.

PILADO.La alta urbo, kiu tra dek jaroj

La tutan grekan forton kontraŭstaris,

Prezentas nun ruinojn, kaj neniam

Ĝi releviĝos. Tamen multaj tomboj

De la plej bonaj grekoj nin devigas

Memori tiun bordon de l’ barbaroj.

Aĥilo falis, kaj amiko lia ...

IFIGENIO.Ho, diaj bildoj, vi fariĝis polvo!

PILADO.Kaj Palamed’, Telamonid’ Ajakso

Jam la patrujan sunon ne revidis.

IFIGENIO (al si mem).Pri mia patro li nenion diras

Kaj lin ne nomas inter la falintoj.

Ho jes! li vivas! Jes, mi lin revidos!

Ho, mia kor’, esperu, mia koro!

PILADO.Feliĉaj tamen estas tiuj miloj,

Kiuj la morton trovis en batalo!

Ĉar por la revenintoj dia mano

Preparis ne triumfon, sed teruron

Kaj tre malĝojan finon. Ĉu la voĉo

De l’ homoj ne atingas vin? Ĉar kien
Ĝi nur atingi povas, ĝi disportas
La famon pri l’ fariĝoj plej teruraj.
Ĉu la mizero do, kiu plenigas
Per ĝemoj ne ĉesantaj la palacon
Mikenan, al vi estas nekonata?
Kun helpo de Egisto tre perfide
Mortigis Klitemnestro sian edzon
Tuj en la tago, kiam li revenis!...
Ha, vi adoras tiun reĝan domon!
Mi vidas, via brusto vane penas
Impreson la teruran en si kaŝi.
Ĉu estas vi filino de amiko?
Ĉu vi naskiĝis en najbara urbo?
Ne kaŝu, ne koleru, ke l’ unua
Teruron tiun mi al vi raportas.
IFIGENIO.Ho diru, ho rakontu la detalojn
De la terura faro!
PILADO.En la tago
De la reveno, kiam, sin baninte,

La reĝo volis preni sian veston

Konfide el la manoj de l’ edzino,

La krimulino tiam sur lin ĵetis

Teksaĵon faldoriĉan kaj implikan;

Kaj dum li vane penis el la reto

Sin liberigi, perfidul’ Egisto

Mortigis lin, kaj tiu granda princo

Kovrita iris al la malvivuloj.

IFIGENIO.Kaj kian pagon la kunul’ ricevis?

PILADO.Kun regno liton, kion li jam havis.

IFIGENIO.Volupto do ŝin pelis al la krimo?

PILADO.Kaj forta sento de malnova venĝo.

IFIGENIO.Per kio do la reĝo ŝin ofendis?

PILADO.Per peza faro, kiu ŝin pravigus,

Se nur mortigo estus pravigebla.

Li al Aŭlido logis ŝin, kaj kiam

Diino per kontraŭblovantaj ventoj

Malhelpis forveturon de la grekoj,

Li tiam senkompate sian propran

Filinon la plej aĝan alkondukis

Al la altaro de Dian’, kaj ŝin

Pro bon’ de l’ grekoj oni tiam buĉis.

Kaj tio en la koron de l’ patrino

Enpremis tiel forte la malamon,

Ke ŝi facile cedis al Egisto

Kaj sian edzon ĵetis en pereon.

IFIGENIO (sin kovrante).Suficôe! Nun vi baldaŭ min revidos.

PILADO (sola).La sort’ de l’ reĝa domo ŝin videble

Profunde tuŝas. Kiu ajn ŝi estas,

Ŝi tute certe mem la reĝon konis.

Feliĉe do por ni, el alta domo

Ĉi tien oni vendis ŝin. Ho koro,

Ne batu tiel forte! Al la stelo,

De la espero, kiu ekbriletis,

Ni remu do kuraĝe kaj prudente!

AKTO TRIA.

SCENO UNUA.

IFIGENIO. ORESTO.

IFIGENIO.Malfeliĉulo, mi vin senĉenigas,

Sed nur, ho ve! por sorto pli kruela.

La liberec’, donata de la templo,
Simile al la lasta vivekbrilo
De malfacila malsanul’, prezentas
Nur antaŭsignon de la morto. Tamen
Ĝis nun ankoraŭ mi ne povas diri
Kaj diri al mi mem mi ne kuraĝas,
Ke vi pereis! Kiel do mi povus
Per krima man’ dediĉi vin al morto?
Kaj tamen tiel longe, dum mi restas
Pastrino de Dian’, neniu havas
La rajton iel tuŝi vian kapon.
Sed se mi ne plenumos mian devon
Laŭ la postulo de l’ kolera reĝo,
Li tiam inter miaj helpantinoj
Alian virgulinon pastrinigos,
Kaj tiam krom deziro plej varmega
Mi jam nenion povos al vi doni.
Ho, kara samlandan’! eĉ simpla sklavo,
Sur kiun lumis nia hejma suno,
En fremda land’ tre kara al ni estas:

Kun kia do senlima ĝoj' kaj beno

Mi devas vin akcepti, kiuj dolĉe

Al mi alportis bildon de herooj,

De mi en infaneco adorataj,

Kaj kiuj mian plej internan koron

Konsolis per espero la plej bela.

ORESTO.Ĉu vian nomon kaj devenon vian

Vi kaŝas kun intenco? aŭ ĉu eble

Mi povas scii, kiu disimile

Nun staras antaŭ mi?

IFIGENIOIFIGENIO.Vi min ekkonos.

Sed nun rakontu, kion via frato

Al mi ĝis nun sciigis nur duone,—

La pluan sorton de l' personoj, kiuj,

De Trojo reveninte, sur la sojlo

De sia propra dom' neatenditan

Fatalon trovis. Kvankam mi tre juna

Alvenis sur ĉi tiun fremdan bordon,

Sed mi ankoraŭ bone rememoras

La grandan timon kaj la grandan miron,

Kun kiu mi rigardis siatempe

Tiujn heroojn. Ili elveturis,

Kaj tiam ŝajnis, kvazaŭ la Olimpo

Subite malfermiĝis kaj la bildojn

De l’ glora kaj mirinda mond’ antikva

Malsupren sendis por la pereigo

De Iliono. Sed la plej majesta

El ĉiuj estis reĝ’ Agamemnono!

Ho diru, ĉu li efektive falis

Per la perfido de edzino sia

Kaj de Egisto?

ORESTO.Jes, vi diris veron!

IFIGENIO.Ho, ve al vi, Mikeno malfeliĉa!

Tiele semis nepoj de Tantalo

Per plena man’ malbenon post malbeno!

Simile al kreskaĵo senvalora,

Miloblan semon ĉirkaŭ si ĵetante,

Por nepoj kaj pranepoj ili kreis

Parencajn mortigantojn por eterna

Sovaĝa reciproka venĝemeco!

Malkovru ĉion, kion en la vortoj

De via frat’ por mi ankoraŭ kovris

La ombro de l’ teruro. Diru, kiel

La lasta filo de la granda gento,

La ĉarma knabo, certe destinita

Por iam fari venĝon por la patro,—

Kiele li, Oresto, trovis savon

En tiu sanga tago? Ĉu li ankaŭ

Pereis en la reto? Ĉu li vivas?

Ĉu li saviĝis? Ĉu Elektro vivas?

ORESTO.Jes, ambaŭ vivas.

IFIGENIO.Ho vi, ora suno,

Radiojn la plej belajn al mi pruntu

Kaj metu ilin kiel mian dankon

Al Jupitero antaŭ lian tronon!

Ĉar mi nur estas muta kaj malriĉa.

ORESTO.Se vin kun tiu reĝa domo ligas

Intima ia ligo aŭ rilatoj,

Kiel kredigas via bela ĝojo,

Ho, tiam tenu forte vian koron!

Ĉar tre dolora estas por ĝojanto

Refalo tro subita en malĝojon.

Vi scias, mi ĝin vidas, nur la morton

De l’ reĝ’ Agamemnono.

IFIGENIO.Kaj ĉu tio

Ne estas por mi scio tro sufiĉa?

ORESTO.Vi scias nur duonon de l’ mizero.

IFIGENIO.Kaj kio plu? Orest’, Elektro vivas?

ORESTO.Pri Klitemnestro vi nenion timas?

IFIGENIO.Ŝin ja nek timo, nek espero savos.

ORESTO.Ŝi el la lando de l’ esper’ foriris.

IFIGENIO.Ĉu do pentante ŝi sin mem mortigis?

ORESTO.Ne! sed la propra sango ŝin mortigis.

IFIGENIO.Parolu klare, ke mi plu ne serĉu!

La necerteco per flugil’ malluma

Milfoje batas ĉirkaŭ mia kapo.

ORESTO.La dioj do destinas, ke mi estu

La sciiganto de la faro, kiun

Mi tiel volus kaŝi por eterne

En la sensona regno de la nokto!

Al tio kontraŭ mia propra volo
Min nun devigas via ĉarma buŝo;
Ĝi tamen havas rajton, por postuli
Doloron ankaŭ; bone, ĝi ricevos.
En tiu tag', kiam la patro falis,
Elektro save kaŝis sian fraton;
Strofio, la bofrato de la patro,
Volonte lin akceptis kaj edukis
Lin kune kun la propra sia filo,
Pilado, kiu sin tre baldaŭ ligis
Kun la veninto per plej bela ligo
De la plej forta kora amikeco.
Kaj ju pli ili kreskis, des pli forte
En ili kreskis la deziro venĝi
La morton de la reĝo. Kaj sekrete,
En vestoj de fremduloj, ili venis
Mikenon, kvazaŭ por alporti tien
Sciigon pri la morto de Oresto
Kaj ankaŭ lian cindron. Ilin bone
Akceptis la reĝino, ili venis

Internen de la domo. Al Elektro
Orest’ sin rekonigas; ŝi reblovas
En li la fajron de l’ venĝemo, kiu
En la alesto sankta de l’ patrino
Jam preskaŭ estingiĝis. En silento
Ŝi lin kondukas al la loko, kie
La patro falis, kie tre malforta
Malnova postesigno de la sango,
Jam preskaŭ tute plu ne rimarkebla,
La plankon, multefoje jam lavitan,
Ankoraŭ kolorigis. Tiam ŝi
Per sia fajra lango nun priskribis
Ĉiun detalon de la krima faro
Kaj sian sklavan kaj mizeran vivon,
La fierecon de la perfiduloj
Kaj la danĝerojn, kiuj la gefratojn
Ankoraŭ nun minacas de la flanko
De la patrin’ duonpatriniĝinta.
Kaj tie al Oresto ŝi altrudis
Malnovan la ponardon, kiu tiom

En la Tantala dom’ jam furiozis ...

Kaj propra fil’ mortigis Klitemnestron ...

IFIGENIO.Ho senmortuloj, vi, kiuj pasigas

Feliĉajn tagojn super puraj nuboj,

Ĉu nur por tio dum tre multaj jaroj

Vi min de ĉiuj homoj apartigis

Kaj tenis min en via proksimeco

Kaj sur min metis la oficon virgan

La sanktan fajron ĉiam subtenadi

Kaj la animon mian vi, simile

Al flamo, ĉiam direktadis supren,

Ke la terurojn de la domo mia

Eksentu mi nur iam pli malfrue,

Sed tiom pli profunde?—Ho, parolu

Al mi pri la junulo malfeliĉa!

Parolu pri Oresto!

ORESTO.Ho, se jam oni povus nun rakonti

Pri lia morto! Kvazaŭ fermentante,

Leviĝis el la sang’ de l’ buĉitino

La ombro de l’ patrino.

Al la filinoj de l’ eterna nokto

Ĝi krias: „tenu firme, ne forlasu

La mortiginton de l’ patrino! Pelu

Kaj persekutu la krimulon! Pelu!

Al vi li apartenas!“—Ili aŭdas,

Iliaj okulaĉoj ekrigardas

Ĉirkaŭe kun la agla avideco.

Kaj ili ekmoviĝas en la nigraj

Kavernoj, kaj el la anguloj venas

Senbrue tuj ilia sekvantaro,

La dubo kaj la pento. Antaŭ ili

Vapor’ leviĝas el la Aĥerono;

El ĝiaj nebulringoj ekruliĝas

Ĉirkaŭe de la kapo de l’ kulpulo

Senĉesa freneziga meditado

Pri l’ faritaĵo. Tiam, rajtigitaj

Pereon porti, la inferulinoj

Elpaŝas sur la belan dian teron,

De kiu ilin antaŭ longa tempo

Forpelis la malbeno de la dioj.

Pied’ ilia pelas la kuranton,

Ripozon ili donas nur momente,

Por tuj ataki kun teruro nova.

IFIGENIO.Ho malfeliĉa, en la sama stato

Vi estas mem, kaj tial vi komprenas

Kiome li, malfeliĉul’, suferas!

ORESTO.Kion vi diras? Kia sama stato?

IFIGENIO.Vin, kiel lin, ja premas fratmortigo;

Al mi jam tion diris via frato.

ORESTO.Sufiĉe! La animo via granda

Per falsa vort’ ne estu plu trompata!

Fremdulo por fremdulo povas teksi

Mensogon kaj ruzaĵon, por faligi

Lin en la reton; inter ni ekzistu

Nur vero!

Mi estas mem Oresto! Kaj ĉi tiu

Krimula kap’ kliniĝas al la tombo

Kaj serĉas morton. Kaj en ĉia formo

Mi estas preta vole ĝin akcepti!

Ho, kiu ajn vi estas, mi al vi

Kaj al amiko mia malfeliĉa

Deziras savon; sed al mi la savon

Mi ne deziras. Se mi ne eraras,

Ĉi tie vi nur kontraŭvole restas;

Eltrovu do rimedon, por forkuri,

Sed min ĉi tie lasu. Mia korpo

Malsupren falu de la alta roko,

Ĝis maro fluu mia sang', portante

Malbenon al la bordo de l' barbaroj!

Vi iru, en la hejma greka lando

Komencu novan, pli feliĉan vivon!

(Li foriras.) IFIGENIO.Tiele do vi fine al mi venas,

Vi, Plenumiĝ', filino plej ravanta

De la plej granda patro! Ho, gigante

Nun antaŭ mi leviĝas via bildo!

Per la rigardo mia mi apenaŭ

Atingas viajn manojn, kiuj plenaj

De fruktoj kaj de benaj kronoj, portas

Trezorojn de Olimpo. Kiel oni

Ekkonas reĝon laŭ la grandmezuro

De l’ donoj—ĉar la kvanto, kiun multaj
Jam nomus riĉo, al li devas ŝajni
Malgranda—tiel oni vin, ho dioj,
Rekonas laŭ la donoj tre ŝparataj,
Sed longe kaj saĝege preparataj.
Ĉar nur vi solaj scias, kio estas
Por ni utila, nur vi solaj vidas
La vastan regnon de la estonteco,
Dum antaŭ ni la steloj kaj nebuloj
Ĉiuvespere kovras la rigardon.
Trankvile vi aŭskultas nian preĝon,
Petantan pri sensaĝa rapideco,
Sed via man’ neniam malmature
Deŝiras la ĉielajn orajn fruktojn;
Kaj ve al tiu, kiu ilin prenas
Perforte tro frutempe: la acida
Manĝaĵ’ al li alportas nur la morton.
Ne lasu, ke la longe atendita
Feliĉ’, apenaŭ iam esperita,
Simile al la ombro de amiko

Nun preterpasu vane, restigante

Trioblan suferadon kaj doloron!

ORESTO (denove aliras al ŝi).Se vi pri vi kaj pri Pilado preĝas,

Ne citu mian nomon kun la viaj!

Ne savos vi krimulon, sed kun li

Dividos vi malbenon kaj mizeron.

IFIGENIO.De via sort’ dependas mia sorto.

ORESTO.Neniel! Sola kaj sen akompano

Mi iru en la regnon de la morto.

Se eĉ per via propra kovrotuko

Vi kovros la kulpulon, vi ne kaŝos

Lin antaŭ la eterne-maldormantoj;

Alesto via, ho ĉielulino,

Flankigos ilin, sed ne fortimigos.

La teron de la sankta arbareto

Ne rajtas ili tuŝi arogante

Per la piedoj, sed de malproksime

De temp’ al tempo aŭdas mi ilian

Teruran ridon. Tiel blekas lupoj

Ĉirkaŭe de la arb', sur kiun savis

Sin vojaĝanto. Ekster la arbaro

Ripozas ili, kvazaŭ sieĝante;

Sed se mi nur forlasos la arbaron,

Tuj ili ekleviĝos, balancante

Serpentajn siajn kapojn, aperigos

Ĉirkaŭe polvajn nubojn kaj pelados

Akiron sian pluen, sen ripozo.

IFIGENIO.Ĉu povas vi aŭskulti bonan vorton?

ORESTO.Ĝin ŝparu por amato de la dioj!

IFIGENIO.Espero nova nun por vi eklumis.

ORESTO.Tra fumo nur briletas antaŭ mi

La mortriver', vokante al infero.

IFIGENIO.Ĉu vi fratinon havas nur Elektron?

ORESTO.Nur ŝin mi konis; ĉar la pli maljunan

Frutempe prenis for el la mizero

De nia domo ŝia bona sorto,

En kiu ni nur teruraĵon vidis.

Ho, ne demandu plu kaj ne aligu

Vin al la Erinioj. Kun kruela

Plezuro ili de l’ animo mia

La cindron blovas for kaj ne permesas,

Ke la plej lastaj karboj, kiuj restis

De la terura brul’ de nia domo,

En mia kor’ kviete estingiĝu.

Ĉu tiu fajr’, intence incitata,

Nutrata per sulfuro de l’ infero

Eterne en animo mia brulos?

IFIGENIO.Mi dolĉan odoraĵon nun enportas

En tiun fajron. Pura spir’ de amo

Per delikata blov’ malvarmetigos

La ardon, kiu bakas vian bruston!

Oresto, mia kara! Ĉu ne povas

Vi min kompreni? Ĉu de l’ akompano

De la teruraj diaj punantinoj

La sang’ en viaj vejnoj elsekiĝis?

Ĉu el la kapo de Gorgon’ penetris

Ŝtoniga sorĉo ĉiujn viajn membrojn?

Se elverŝita sango de patrino

Per surda voĉo vokas al infero,—

Ĉu pura bena vorto de fratino

Ne vokos dian helpon de Olimpo?

ORESTO.Ĝi vokas! Ha, ĉu tiel vi deziras

Pereon mian? Ĉu en vi sin kaŝas

Diin' de venĝo? Kiu do vi estas,

Vi, kies voĉo kruelege turnas

La plej profundan mian internaĵon?

IFIGENIO.Eksentu do la voĉon de la koro:

Orest'! ĝi estas mi, Ifigenio!

Mi vivas!

ORESTO.Vi!

IFIGENIO.Ho, frato!

ORESTO.For! ho, for!

Ne tuŝu miajn buklojn! Ĉar, simile

Al la edziĝa vesto de Kreuzo,

Per nevenkebla fajro mi infektas.

Foriru! Kiel iam Herkuleso,

Mi devas preni morton izolite.

IFIGENIO.Vi ne pereos! Ho, se mi nur povus

Trankvilan unu vorton de vi aŭdi!

Forigu mian dubon, ho, certigu,

Certigu al mi tute la feliĉon,

Pri kiu tiel longe mi petegis.

Ĉar rado de doloro kaj de ĝojo

En mia kor’ ruliĝas. De l’ fremdulo

Forpuŝas min la timo; sed plej forte

Min la interno tiras al la frato.

ORESTO.Ĉu staras mi en templo de Lieo?

Ĉu furioza puŝo de pasio

Atakis nun subite la pastrinon?

IFIGENIO.Ho, aŭdu min! Ho, vidu, kiel fine

Post longa, longa tempo mia koro

Nun malfermiĝis por la granda ĝojo,

Ke al la sola kaj al la plej kara

El ĉio, kio en la tuta mondo

Por mi ankoraŭ restis, mi nun povas

La kapon kisi; ke per miaj brakoj,

Ĝis nun nur al la vento etenditaj,

Mi fine vin nun povas ĉirkaŭpreni!

Ho, lasu! lasu! Ĉar eĉ de l’ Parnaso

La fonto, kiu saltas en la valon,

Ne fluas tiel pure, tiel hele,

Kiel nun fluas senmezura ĝojo

El mia koro, fluas kaj ĉirkaŭas

Min kiel granda ondoplena maro.

Oresto! Ho, Oresto! Mia frato!

ORESTO.Ne, bela nimfo, ne, mi ne konfidas

Al vi kaj viaj flatoj. Ne forgesu,

Dian' postulas servon la plej ĉastan;

Ŝi venĝas malsanktigon de la templo.

De mia brust' forigu vian brakon!

Kaj se vi volas doni al junulo

Savantan amon kaj lin feliĉigi,

Vin tiam turnu al amiko mia,

La viro pli valora. Jen li vagas

Sur la vojeto tie sur la roko;

Al li vi iru kaj al li vi donu

Konsilon bonan, sed min lasu for!

IFIGENIO.Rekonsciiĝu, frato, kaj rekonu

La trovitinon! La ĉielan ĝojon,

La puran, ĉastan ĝojon de fratino

Ne nomu senprudenta volupteco!

Ho, dioj, prenu la manian kovron

For de okulo lia la rigida,

Ke la momento de l’ plej alta ĝojo

Ne faru nin trioble malfeliĉaj!

Jen antaŭ vi ŝi staras, la fratino

De longe jam perdita. De l’ altaro

Min la diino tiris for kaj savis

Ĉi tien min en sian propran templon.

Kaj vi, kaptita kaj oferbuĉota,

En la pastrino trovas la fratinon.

ORESTO.Ho, malfeliĉa! Nun la suno vidu

De nia dom’ la lastan teruraĵon!

Ĉu ne troviĝas tie ĉi Elektro?

Ŝi ankaŭ nun kun ni pereu kune,

Por ne daŭrigi sian vivon sole

Por sorto kaj suferoj pli turmentaj!

Pastrin’, al la altaro min konduku:

La fratmortigo estas tradicio

Hereda en malnova nia gento;
Vin, dioj, dankas mi, ke vi decidis
Min pereigi fraŭle, sen infanoj.
Kaj vi de mi akceptu la konsilon,
Ne amu tro la sunon kaj la stelojn;
Ho, sekvu min en la malluman regnon!
Simile kiel drakoj sulfurmarĉaj
Sin en batal' englutas reciproke,
La furioza gento de Tantalo
Sin mem ekstermas; iru do kun mi
Malsupren seninfane kaj senkulpe!
Vi min rigardas kun kompato? Ĉesu!
Sammaniere serĉis Klitemnestro
Resonon en la kor' de sia filo;
Sed lia brako trafis ŝian bruston,
Kaj la patrino falis. Ho, aperu,
Spirito indignanta! Vi, furioj,
Alproksimiĝu per fermita rondo,
Rigardu la al vi agrablan dramon,
La plej teruran, kiun vi preparis!

Ne venĝo aŭ malamo nun akrigas

Ponardon sian: la fratin’ amanta

Nun estas devigata doni morton.

Ne ploru! Ĝi ne estas via kulpo.

De mia infaneco mi nenion

Tiele amis, kiel vin mi povus

Nun ami, ho, fratino mia kara.

Jes, levu la ponardon, ne indulgu,

Disŝiru tiun bruston, donu vojon

Al la torentoj, kiuj en ĝi bolas!

(Li falas svene.)

IFIGENIO.Elporti sola tiom da feliĉo

Kaj tiom da suferoj mi ne povas.

Pilado, kie estas vi, Pilado?

Alportu vian helpon, kara viro!

(Ŝi foriras serĉante.)

SCENO DUA.

ORESTO (vekiĝante el la sveno kaj leviĝante).

Ankoraŭ unu! Donu do al mi

El Leta akvo lastan refreŝigan

Kalikon! Baldaŭ el la brust' elnaĝos

La lasta konvulsio de la vivo.

Tre baldaŭ la spirito mia fluos

Trankvile al la fonto de forgeso,

Al vi, fantomoj, al nebul' eterna.

Permesu, ke en via mezo trovu

Ripozon la pelita fil' de l' tero!

Mi aŭdas murmureton en la branĉoj,

El la krepusko venas ia bruo ...

La novan gaston vidi ili venas!

Ha, kia estas la anaro, kiu

Majeste iras, kvazaŭ princa domo?

Maljunaj, junaj, viroj kaj virinoj

Kviete marŝas. Disimilaj ŝajnas

Pasantaj la fantomoj. Jes, mi vidas,

Jen la prapatroj de la domo mia.

Atreo marŝas pace kun Tiesto;

La knaboj gaje ludas ĉirkaŭ ili.

Ĉu vin jam plu malpaco ne disigas?

Ĉu kune kun la lumo de la suno

La venĝo estingiĝis? Tiam min

Vi ankaŭ ja akceptos kaj mi povos

Aliĝi al solena via marŝo.

Bonvenon, patroj! Vin salutas Oresto,

La lasta viro de via gento;

Kion vi semis, li ĝin rikoltis:

Kun ŝarĝ’ de malbeno li iras malsupren.

Sed malpli ĉi tie pezas la ŝarĝoj.

Prenu lin, prenu en vian anaron!

Mi estimas Atreon, mi estimas Tieston:

Ĉi tie ni ĉiuj perdis malamon.—

Al mi montru la patron, kiun mi vidis

Nur unu fojon en mia vivo!

Ĉu vi ĝi estas, la patro mia?

Kaj la patrinon vi ame kondukas?

Se donas la manon al vi Klitemnestro,

Tiam ankaŭ Oresto povas alpaŝi

Kaj diri al ŝi: vian filon rigardu!—

Vidu ambaŭ la filon! Akceptu lin bone!

Sur tero ja estis salut’ de mortigo

La vorto signala en nia domo,

Kaj siajn ĝojojn la gento Tantala

Trovis nur transe de l’ nokto eterna.

Vi vokas: Bonvenon! vi min akceptas!

Min konduku, mi petas, al la maljunulo,

Al la patro de l’ gento! Kie li estas?

Mi volas lin vidi, la kapon la karan,

La adoratan, kiu sidadis

En konsiliĝ’ kun la dioj senmortaj.

Ŝajnas, vi tremas, vi vin deturnas?

Ĉu li suferas, la diosimila?

Ho ve! la plej altaj la potenculoj

Per feraj ĉenoj la bruston heroan

Por teruraj turmentoj alforĝis!

SCENO TRIA.

ORESTO. IFIGENIO. PILADO.

ORESTO.Ĉu ankaŭ vi jam venis malsupren?

Bonvenon, fratino! Sed mankas Elektro!

Ŝin ankaŭ sendu al ni plej baldaŭ

Ia bona dio per sago kompata!

Nur vin mi bedaŭras, malfeliĉa amiko!

Ho, venu, venu al la tron’ de Plutono,

Kiel novaj gastoj ni salutu la mastron!

IFIGENIO.Ho, vi, gefratoj, kiuj de l’ ĉielo

En tag’ kaj nokto al la homoj donas

La belan lumon, sed ne rajtas lumi

Al la mortintoj,—savu nin, gefratojn!

Ho, vi Diano, kiu vian fraton

Amegas pli ol ĉion en la mondo

Kaj la vizaĝon virgan kun sopiro

Direktas al eterna lia lumo,—

Ne lasu do, ke mia sola frato,

Malfrue retrovita, furiozu

En la mallumo de la frenezeco!

Se via vol’, pro kiu vi ĉi tie

Min kaŝis, nun jam estas plenumita,

Se min per li kaj lin per mi vi volas

Mirakle savi, tiam liberigu

Lin de l’ katenoj de l’ malbeno lia,

Ke la tre kara tempo de la savo

Por ĉiam ne forflugu!

PILADO.Ĉu vi rekonas nin? Ĉu vi rekonas

La sanktan arbareton kaj la lumon?

Ĝi ja ne povus lumi por mortintoj!

Ĉu sentas vi la brakojn de l’ amiko

Kaj de l’ fratino, kiuj vin ankoraŭ

En plena vivo tenas? Palpu forte!

Ne estas ni fantomoj. Konvinkiĝu!

Rekonsciiĝu! Ĉiu minuteto

Nun estas kara; nia savo pendas

Nun sur faden’ malforta, kiun ŝpinas

Por ni, videble, ia bona Parko.

ORESTO (al Ifigenio).Ho, lasu min je la unua fojo

En viaj brakoj ĝui puran ĝojon!

Vi, dioj, kiuj kun potenco flama

La ŝarĝon de l’ nubegoj liberigas

Kaj la sopire petegitan pluvon

Kun bruo de ventego kaj de tondro

Sovaĝtorente verŝas sur la teron,

Sed baldaŭ la teruron de la homoj

Vi faras beno kaj la timon ŝanĝas

En ĝojon kaj en laŭtan dankon, kiam

En gutoj de folioj freŝegitaj

La nova sun' miloble speguliĝas

Kaj per afabla man' Iriso ŝiras

La grizan kovron de la lastaj nuboj:

Ho, lasu ankaŭ min nun en la brakoj

De la fratino, ĉe l' fidela brusto

De la amik' kun plena danko ĝui

Kaj teni, kion vi al mi donacis!

Forfalas la malbeno, tion diras

Al mi la koro; jam la Eŭmenidoj

Returne kuras nun al la Tartaro

Kaj tondre fermas feran la pordegon.

La ter' elspiras freŝon bonodoran

Kaj min invitas nove aspiradi

Al ĝoj' de l' vivo kaj al grandaj faroj.

PILADO.Rapidu, ĉar la tempo baldaŭ pasos!

La vento, kiu blovos niajn velojn,

Nur ĝi forportu nian plenan ĝojon

Al la Olimpo. Nun ni devas nepre

Rapide konsiliĝi kaj decidi.

AKTO KVARA.

SCENO UNUA.

IFIGENIO (sola).

Se por mortemulo

La dioj destinas

Tre multajn konfuzojn

Kaj por li preparas

Skuantan transiron

De ĝoj’ al doloro,

De suferoj al ĝojo:

Tiam apud la urbo

Aŭ sur bord’ malproksima

Ili por li edukas

Amikon trankvilan,

Ke en hor’ de mizero

Estu preta la helpo.

Ho, benu, dioj, benu vi Piladon

Kaj benu ĉiun lian entreprenon!

Li estas forta brako en batalo,

Li estas luma saĝo en kunveno,

Ĉar tre trankvilan havas li animon

Kaj al la suferantoj li alportas

Konsilon kaj en ĝusta tempo helpon.

Min li forŝiris de la frato, kiun

Mi kun ador' senfine rigardadis,

Mi ĝojis kaj mi ĝuis, mi ne povis

Satiĝi de l' feliĉo mia propra,

Mi lin el miaj brakoj ne ellasis,

Kaj mi ne sentis la danĝeron, kiu

Ĉirkaŭis nin kaj estis tre proksima.

Nun ili, por plenumi la intencon,

Jam iras al la mara bordo, kie,

Kaŝite en la golf', ilia ŝipo

Atendas nur la signon. Kaj al mi

Prudentajn vortojn ili en la buŝon

Enmetis kaj instruis min, kiele

Mi al la reĝ' respondu, se li sendos

Insiste ekpostuli la oferon.

Mi vidas, mi min devas lasi gvidi
Simile al infano; mi ne lernis
Inside aŭ per ruz' ion akiri.
Ho ve al mensogantoj! La mensogo
Neniam liberigas nian bruston
Simile al la vortoj de la vero;
Ĝi ne konsolas nin, ĝi nur turmentas
La homon, kiu ĝin sekrete forĝas,
Kaj kiel sago, kiun en la flugo
Potenca dio kaptas kaj rebatas,
Ĝi celon ne atingas, sed resaltas
Kaj trafas tiun, kiu ĝin elpafis.
Ho, pezaj zorgoj premas mian bruston.
Ĉu eble sur la ter' nesanktigita
De l' bordo nun denove la furio
Atakis plej kruele mian fraton?
Ĉu eble ili estas malkaŝitaj?
Ha, ŝajnas, ke armitoj proksimiĝas!
Ha, jen! Jen kuriero de la reĝo
Ĉi tien venas per rapidaj paŝoj.

La koro en mi batas, la animo

Kovriĝas per nebulo, kiam mi

Nun devas ekrigardi la vizaĝon

De l’ vir’, al kiu devas mi mensogi.

SCENO DUA.

IFIGENIO. ARKAS.

ARKAS.Rapidu, ho pastrin’, kun la ofero!

La reĝ’ atendas, la popol’ postulas.

IFIGENIO.Mi volus tuj plenumi mian devon,

Sed ve, malhelpo neantaŭvidita

Stariĝis inter mi kaj la plenumo.

ARKAS.Ha, kio baras reĝan la ordonon?

IFIGENIO.Okazo, kiu ne de ni dependas.

ARKAS.Rakontu, ke mi tuj al li raportu,

Ĉar li decidis jam, ke ambaŭ mortu.

IFIGENIO.La dioj ĝin ankoraŭ ne decidis.

El tiuj viroj la plej aĝa portas

Sur si la kulpon de parencmortigo.

Lin la furioj venĝe persekutas,

Kaj eĉ en la interno de la templo

Atakis lin malsano la kruela

Kaj malsanktigis la plej puran lokon.

Mi nun kun virgulinoj miaj iras,

Por per lavado en la pura maro

Laŭ la misteraj leĝoj de la pastroj

La bildon de l' diino resanktigi.

Neniu nin malhelpu en la iro.

ARKAS.Mi iros tuj raporti al la reĝo

Pri la malhelpo; la ceremonion

Vi ne komencu, ĝis li ĝin permesos.

IFIGENIO.Ĝi estas nur afero de l' pastrino.

ARKAS.La gravan fakton reĝo devas scii.

IFIGENIO.Sed lia vol' nenion povas ŝanĝi.

ARKAS.Pro formo potenculon ni demandas.

IFIGENIO.Ne trudu, kion devus mi rifuzi.

ARKAS.Konsentu tion, kio estas bona.

IFIGENIO.Mi cedos, se ne tro vi malrapidos.

ARKAS.Mi post momento estos ĉe la reĝo

Kaj tuj returne kun la vortoj liaj.

Ho, se mi ankaŭ povus al li porti

Sciigon, kiu ĉion klare solvus!

Ho ve, ke vi ne sekvis la konsilon

De fidelulo!

IFIGENIO.Volonte ja mi faris, kion povis.

ARKAS.Ankoraŭ nun vi povas ĉion ŝanĝi.

IFIGENIO.De mia volo tio ne dependas.

ARKAS.Neplaĉantaĵon trovas vi ne ebla.

IFIGENIO.Vi trovas ebla, kion vi deziras.

ARKAS.Ĉu ĉion tiel pesas vi trankvile?

IFIGENIO.Mi lasis la decidon al la dioj.

ARKAS.Sed ili ja la homojn savas home.

IFIGENIO.Mi faros ĉion, kion ili diros.

ARKAS.Ho, kredu, ĉio nur de vi dependas.

Nur la kolera stato de la reĝo

Al ambaŭ la fremduloj donas morton.

Jam de tre longe la militistaro

Dekutimiĝis de l’ oferoj sangaj.

Eĉ multaj, kiujn malamika sorto

Al fremda bordo pelis, sentis mem

La tutan ĉarmon, tutan la diecon,

Se la vaganton en la fremda lando

Renkontas bondezira kaj afabla

Vizaĝo homa. Ho, ne tiru for

De ni la bonon, kiu por ni ĉiuj

De vi dependas! Kion vi komencis,

Vi povas ja facile alfinigi;

Ĉar la mildeco, kiu de l' ĉielo

En homa formo venas sur la teron,

Nenie pli rapide al si regnon

Konstruas, ol en tiu loko, kie

Sovaĝe kaj konfuze nova gento,

Plenega de kuraĝo kaj de forto,

Gvidata per la propraj antaŭsentoj,

La ŝarĝojn de la homa vivo portas.

IFIGENIO.Ne skuu la animon mian, kiun

Laŭ via vol' direkti vi ne povas.

ARKAS.Dum temp' ankoraŭ estas, oni ŝparas

Nek penon, nek admonon ripetatan.

IFIGENIO.Al vi klopodojn kaj al mi suferojn

Vi kaŭzas, tamen ambaŭ estas vanaj.

ARKAS.De la suferoj mi nun petas helpon,

Ĉar plej amike ili ja konsilas.

IFIGENIO.Kruele ili ŝiras mian koron,

Sed la malvolon ili ne ekstermas.

ARKAS.Ĉu povas nobla kor’ malvolon havi

Por bono, kiun nobla hom’ proponas?

IFIGENIO.Jes, se la nobla hom’ anstataŭ danko

Min mem akiri malkonvene volas.

ARKAS.Se iu ne deziras, tre facile

Li ĉiam trovas vortojn de praviĝo.

Mi pri l’ oferoj al la reĝ’ raportos.

Ho, se vi en la kor’ al vi ripetus,

Kiele noble li kun vi agadis

De via veno ĝis la nuna tago!

SCENO TRIA.

IFIGENIO (sola).

De la parol’ de tiu viro nun

En plej malĝusta tempo mia koro

Subite returniĝis. Mi ektimas!

Ĉar kiel ondoj en potenca kresko

La rokojn superverŝas, kiuj staras
Ĉe l’ bordo en la sablo, tiel fluo
De ĝojo mian koron tute kovris.
Mi en la brakoj tenis neeblaĵon.
Nun al mi ŝajnis, ke denove nubo
Kviete min ĉirkaŭas, de la tero
Min levas kaj min dolĉe endormigas,
Simile kiel tiam, kiam min
La brako de l’ diin’ savante kaptis.
La fraton mian kaptis mia koro
Per sia tuta forto; mi aŭskultis
Nur la konsilon de l’ amiko lia;
Nur ilin savi estis la enhavo
De miaj pensoj. Kiel la ŝipano
Volonte sin deturnas de la rifoj
De negastama kaj dezerta lando,
Mi tiel de Taŭrido min deturnis.
Sed nun la voĉo de l’ fidela viro
Min ree vekis, min rememorigis,
Ke ankaŭ ĉi mi ja forlasas homojn.

Duoble abomena nun fariĝas

Por mi la trompo. Ho, animo mia,

Retrankviliĝu! Ĉu vi nun komencas

Dubeme ŝanceliĝi? Ne! la teron

De la soleco devas vi forlasi!

Enŝipigitan kaptos vin la ondoj

Per sia balancado,—nun pro timo

Vi nek la mondon, nek vin mem rekonas.

SCENO KVARA.

IFIGENIO. PILADO.

PILADO.Ha, kie estas ŝi, ke mi rapidu

Al ŝi alporti ĝojan la sciigon

Pri nia savo!

IFIGENIO.Vidu, jen mi estas,

De zorgoj premegata, mi atendas

Nun la konsolon, kiun vi promesas.

PILADO.La frato resaniĝis! La ŝtonecan

Ekstersanktejan teron kaj la bordon

Atingis ni en gaja parolado.

Ni ne rimarkis, kiam ni forlasis

La arbareton. Ĉiam pli ravante

La bela flamo de junec' ĉirkaŭis

La buklan lian kapon. Hele brilis

Kuraĝe kaj espere la okuloj,

Kaj lia kor' libere sin fordonis

Plenege al la ĝojo kaj plezuro.

Ke vin kaj min li baldaŭ povos savi.

IFIGENIO.Benata estu! De la lipo, kiu

Eldiris tiajn feliĉigajn vortojn,

Neniam sonu tono de suferoj!

PILADO.Aŭskultu plu; feliĉo kiel princo

Kun bela sekvantaro ĉiam marŝas.

La kamaradojn ankaŭ ni retrovis;

En roka golf' la ŝipon ili kaŝis

Kaj sidis atendante kaj malĝoje.

Apenaŭ ekvidinte vian fraton,

Ekkriis ili ĝoje, kaj insiste

La ŝipanaro petis rapidigi

La forveturon. Ĉiu man' sopiras

Remilon, kaj eĉ vento, de ni ĉiuj

Tuj rimarkita, ĉarmajn la flugilojn

Etendis kaj ekblovis de la bordo.

Ni do rapidu, kaj vi tuj konduku

Min al la templo, lasu min eniri

Kaj kapti respektege la objekton

De nia celo! Mi sufiĉos sola,

Por porti for sur miaj fortaj ŝultroj

La bildon de l' diino; kiel forte

Mi sopiregas la celitan ŝarĝon!

(Ĉe la lastaj vortoj li sin direktas al la templo, ne rimarkante, ke Ifigenio lin ne sekvas; sed baldaŭ li sin returnas.)

Vi staras sendecide! Vi silentas!

Vi ŝajnas konfuzita! Ĉu aperis

Barante ia nova malfeliĉo?

Ho, diru, ĉu vi al la reĝ' raportis

La vortojn, kiujn ni interkonsentis?

IFIGENIO.Jes, kara viro; sed vi min insultos.

Mi sentas jam silentan la riproĉon!

Sendito de la reĝo al mi venis,

Kaj kion vi al mi instruis, tion

Mi al li diris. Ŝajnas, ke li estis

Tre mirigita, kaj li tre insistis,

Ke pri l' malofta la ceremonio

Raporton oni faru al la reĝo

Kaj aŭdu lian volon; kaj mi nun

Atendas la revenon de l' sendito.

PILADO.Ho, ve al ni! Renovigita flugas

Nun la danĝero ĉirkaŭ niaj kapoj!

Nu, kial do vi vin ne kovris saĝe

Per rajtoj de pastrino?

IFIGENIO.Mi neniam

Kovrilon faris el la pastra rajto.

PILADO.Ho, tiam vin kaj nin, animo pura,

Vi pereigos. Kial mi ne pensis

Pri ĝi antaŭe kaj vin ne instruis

Eviti ankaŭ tiun ĉi postulon!

IFIGENIO.Nur min insultu! Mi nur estas kulpa,

Mi tion sentas; tamen mi ne povis

Rifuzi al la vir', kiu postulis

Prudente tion, kion mia koro

Ne povis ja ne trovi tute prava.

PILADO.La stato nun fariĝis pli danĝera;

Sed ankaŭ tiel ni ne devas perdi

Kuraĝon, aŭ per agoj neprudentaj

Aŭ tro rapidaj mem nin elperfidi.

Trankvile nun atendu la revenon

De la sendito, kaj post liaj vortoj

Vi staru forte, kion ajn li diros!

Ĉar la aranĝo de sanktigaj faroj

Ja estas ne afero de la reĝo,

Sed de l' pastrino. Kaj se li deziros

Ekvidi la fremdulon, kiun peze

Atakis konvulsioj de frenezo,

Rifuzu sub preteksto, ke vi tenas

Nin ambaŭ nun kaŝitaj en la templo.

Tiele vi al ni la eblon donos,

Ke, forportante sanktan la trezoron

For de l' popolo kruda kaj barbara,

Rapide ni forkuru kaj saviĝu.

Plej bonajn signojn sendas Apolono,

Kaj antaŭ ol ni pie la kondiĉon
Plenumis, li al ni jam aperigis
Favoron sian, kiun li promesis.
Oresto liberiĝis kaj saniĝis!
Kun li, kun nia kara liberulo,
Konduku nin, ho vi, favoraj ventoj,
Al la insulo roka, kie loĝas
La dio! Kaj tuj poste al Mikeno,
Ke ĝi revivu, ke nun el la cindro
De ĝiaj estingitaj fajrolokoj
La patraj dioj ĝoje releviĝu
Kaj bela fajro lumu nun denove
Por ili. Via mano la unua
Por ili ŝutos el la oraj vazoj
Incenson. Trans la sojlon vi enportos
Denove savon, ĝojon, novan vivon,
Kaj la malbenon vi malaperigos,
Kaj vian familion vi ornamos
Per novaj, freŝaj floroj de la vivo.
IFIGENIO.Ho, kiam mi vin aŭdas, mia kara,

Tuj mia kor', trafita de l' radio
De viaj vortoj, turnas sin feliĉe
Al dolĉa la konsolo, kiel floro
Sin turnas al la suno. Kian ĝojon
Alportas firmaj vortoj de amiko
Apudestanta! tiuj vortoj havas
Ĉielan forton, dum solulo falas
Sub ŝarĝ' de sia propra meditado!
Ŝlositaj en la brusto, maturiĝas
Nur malfacile kaj tre malrapide
La pensoj kaj decidoj, sed alesto
De kara homo ilin tre facile
Disvolvas.
PILADO.Nun adiaŭ! Mi rapidos
Nun trankviligi la amikojn, kiuj
Atendas sopirante. Poste baldaŭ
Ĉi tien mi revenos kaj, kaŝita
En arbetaĵ' de roko, mi atendos
De vi signalon.—Tamen diru, kial
Vi nun meditas? Vian frunton kovris

Subite ia ombro de malĝojo.

IFIGENIO.Pardonu! Kiel la senpezaj nuboj

Antaŭe de la suno, tiel flugas

Malgranda zorgo antaŭ mia koro.

PILADO.Ne timu! Nur por trompi la danĝero

Sin ligis kun la timo. Ambaŭ estas

Kunuloj.

IFIGENIO.Tamen ne malnobla estas

La zorgo, kiu penas min averti,

Ke mi ne trompu mian reĝon, kiu

Por mi fariĝis kvazaŭ dua patro.

PILADO.La homon, kiu buĉas vian fraton!

IFIGENIO.La homon, kiu faris al mi bonon.

PILADO.Se la neces' ordonas, ĝi ne estas

Maldanko.

IFIGENIO.Tamen restas ĝi maldanko;

Nur la neces' ĝin senkulpigas.

PILADO.Prava

Vi estas antaŭ dioj, antaŭ homoj.

IFIGENIO.Sed mia propra koro ne silentas.

PILADO.Tro-severeco estas fiereco.

IFIGENIO.Mi tion ne esploras, mi nur sentas.

PILADO.Kun ĝusta sent’ vi devas vin adori.

IFIGENIO.Feliĉa estas kor’ nur tute pura.

PILADO.Vi tia vin konservis en la templo;

La vivo nin instruas esti malpli

Severa kontraŭ ni kaj la aliaj;

Vi ankaŭ tion lernos. Tiel strange

La homa gento estas konstruita,

Tiele ĉio estas reciproke

Interplektita kaj interligita,

Ke en si mem aŭ kun aliaj homoj

Neniu povas resti tute pura

Aŭ senkonfuza. Ni ne devas esti

Juĝantoj pri ni mem. La homo devas

Nur marŝi kaj observi sian vojon;

Ĉar tre malofte homo ĝuste taksas

Faritajn siajn farojn, sed li preskaŭ

Neniam scias taksi la faratajn.

IFIGENIO.Vi preskaŭ min konvinkis.

PILADO.Sed por kio

Konvinki, se elekto ne ekzistas?

Por savi fraton, vin kaj la amikon,

Nur unu voj' ekzistas; tial restas

Nur la demand', ĉu ni la vojon iras?

IFIGENIO.Ho, lasu min heziti! ĉar vi mem

Ne farus kun anima trankvileco

Tielan maljustaĵon kontraŭ homo,

De kiu vi ricevis nur bonfarojn.

PILADO.Se ni pereos, tiam vin atendas

Riproĉo pli severa, kondukanta

Al malesper'. Vi certe ne kutimis

Suferi perdojn, se nun, por eviti

Grandegan malfeliĉon, vi ne volas

Oferi eĉ vorteton de malvero.

IFIGENIO.Ho, se mi en mi portus viran koron,

Por kiu, se ĝi ion jam decidis,

Aliaj ĉiuj voĉoj restas mutaj!

PILADO.Vi vane ŝanceliĝas. Nun ordonas

La fera mano de la neceseco,

Kaj ĝia serioza signo estas

Plej alta leĝo, kiun eĉ la dioj

Obei devas. La nekonsilebla

Fratino de l' eterna sorto regas

Silente. Se sur vin ĝi ion metis,

Vi tion portu! kaj se ĝi ordonis,

Plenumu sendispute. La ceteran

Vi ĉion scias. Baldaŭ mi revenos,

Por preni el la sankta via mano

De nia sav' la belan sigelilon.

SCENO KVINA.

IFIGENIO (sola).

Mi sekvu lin; ĉar mi la miajn vidas

Urĝante en danĝero. Tamen ve!

La propra mia sorto min timigas.

Ĉu mi ne savu la esperon, kiun

Mi en soleco tiel bele nutris?

Ĉu la malbeno daŭru do eterne?

Ĉu tiu gent' neniam sin relevu

Kun nova beno? Ĉio ja forpasas!

Feliĉo la plej bona kaj de l’ vivo

Plej belaj fortoj fine malaperas!

Pro kio do malben’ ne malaperus?

Ĉu tie ĉi kaŝita, deŝirita

De la kuranta sort’ de mia domo,

Mi vane do esperis, ke mi iam

Per pura mano kaj per pura koro

La makulitan domon senpekigos?

Apenaŭ mia frat’ en miaj brakoj

De sufereg’ mirakle resaniĝas,

Apenaŭ longe sopirita ŝipo

Alproksimiĝas, por min forkonduki

Al la haveno de la hejma lando,—

La surda neceseco sur min metas

Per fera mano jam duoblan krimon:

Forrabi sanktan, al mi konfiditan

Kaj adoratan bildon kaj samtempe

Fripone trompi viron, kiu zorgis

Pri mia vivo kaj pri mia sorto.

Ho, mi jam timas, ke en mia koro

Ekĝermi iam povas abomeno,

Ke la malam' profunda de l' titanoj

Rilate al la dioj de Olimpo

Jam ankaŭ mian delikatan bruston

Ekkaptus per ungegoj de vulturo!

Ho, bonaj dioj, savu min kaj savu

En la animo mia vian bildon!

En la oreloj la malnova kanto,

Jam forgesita, nun al mi resonas,

La kanto, kiun kantis kun teruro

La Parkoj, kiam de la ora seĝo

Tantalo falis. Ili mem suferis

Kun la amiko. En ilia brusto

Ventego bruis, kaj terura estis

Ilia kanto. En la infaneco

Mi aŭdis ĝin de mia vartistino;

Mi bone ĝin memoras.

Ho, gento de homoj,

Vi timu la diojn,

Ĉar ili regadon

Eterne posedas

Kaj povas ĝin uzi

Laŭ sia bontrovo.

Plej timu la homo,

Se dioj lin levis!

Sur rifoj kaj nuboj

Jen staras la seĝoj

Ĉe tabloj el oro.

Aperas malpaco,

Kaj falas la gastoj

Kun hont’ kaj ofendoj

En noktajn profundojn

Kaj tie ligitaj

Atendas nur vane

Justecon kaj juĝon.

Sed restas la mastroj

En festoj eternaj

Ĉe l’ tabloj el oro.

Kaj el la abismoj

La spir’ de l’ titanoj

Ofere falintaj
Per fumaj nubetoj
Al ili leviĝas.
Kaj ili deturnas
Benantan okulon
De tuta la gento,
Kaj eĉ en la nepo
La iam amitaj
La trajtoj de l’ avo
Jam ilin incitas.
Tiel kantis la Parkoj;
Kaj la ekzilito
En noktaj kavernoj
Aŭskultas la kanton
Kaj, pri la infanoj
Kaj nepoj pensante,
Balancas la kapon.

AKTO KVINA.

SCENO UNUA.

TOAS. ARKAS.

ARKAS.Mi devas kun konfuz’ al vi konfesi,

Ke mi ne scias, kien la suspekton

Mi devas nun direkti. Ĉu ĝi estas

Ruzaĵo de l’ kaptitoj, kiuj penas

Sekrete kuri for? Ĉu la pastrino

Al ili donas helpon? Pli kaj pli

La famo kreskas, ke la ŝipo, kiu

Al ni alportis ambaŭ la fremdulojn,

Ankoraŭ ie staras en la golfo;

Kaj tiu frenezeco de la viro,

Kaj tiu resanktigo, la preteksto

De la prokrasto, vekas ĉiam pli

Suspekton kaj postulas singardecon.

TOAS.Rapide al ni venu la pastrino!

Kaj poste iru, akre kaj rapide

Esploru, serĉu sur la tuta bordo,

De l’ promontoro ĝis la arbareto

De la diin’. Sed sanktan la profundon

Respektu; nur embuskon saĝe faru,

Ataku la fremdulojn kaj, trovinte,

Laŭ la kutimo via ilin kaptu.

SCENO DUA.

TOAS (sola).

Terure nun alternas la kolero

En mia kor': jen kontraŭ ŝi, en kiu

Mi vidis tiel puran sanktulinon,

Jen kontraŭ mi, ĉar per malsevereco

Kaj per boneco mi ŝin mem edukis

Por la perfido. Homo tre facile

Alkutimiĝas al la sklava stato

Kaj baldaŭ lernas plenan obeadon,

Se oni lian tutan liberecon

Forprenas. Jes, se en la krudan manon

De la prapatroj miaj ŝi enfalus,

Ŝi estus ĝoja, se ŝi mem saviĝus,

Ŝi danke alte ŝatus sian sorton

Kaj antaŭ la altaro fremdan sangon

Volonte verŝus, kaj la necesaĵon

Ŝi nomus sankta devo. Dume nun

En ŝia brust' boneco mia naskas

Deziron arogantan. Vane mi

Esperis, ke mi ŝin al mi alligos;

Ŝi mem por si preparas sian sorton.

Per flatoj ŝi akiris mian koron;

Se al la flatoj nun mi kontraŭstaros,

Ŝi per ruzaĵo kaj per trompo serĉos

Al si la vojon, kaj boneco mia

Al ŝi aperas kiel posedaĵo,

De longe jam al ŝi apartenanta.

SCENO TRIA.

IFIGENIO. TOAS.

IFIGENIO.Vi vokas! Kio vin al ni venigas?

TOAS.Oferon vi prokrastis; diru, kial?

IFIGENIO.Al Arkas ĉion klare mi rakontis.

TOAS.De vi mi volus tion aŭdi.

IFIGENIO.Tempon

Al vi Diano donas, por pripensi.

TOAS.Mi pensas, ke ĉi tiu tempo estas

Tre taŭga por vi mem.

IFIGENIO.Se via koro

En la decid’ kruela rigidiĝis,
Por kio do vi venis? Reĝo, kiu
Postulas kruelaĵon, povas trovi
Sufiĉe da servantoj, kiuj ĝoje
Por rekompenco prenos sur sin mem
Duonon de l’ malbeno, kaj la reĝo
Almenaŭ ŝajne restus senmakula.
En peza nubo faras Jupitero
Decidojn, kaj sendatoj liaj portas
Pereon al la kapoj malfeliĉaj;
Sed li trankvile marŝas en la altoj,
Neatingebla dio en ventego.
TOAS.La sankta lipo kantas nun sovaĝe.
IFIGENIO.Ne la pastrino nun al vi parolas,
Sed la filino de Agamemnono.
De nekonata virgulin’ la vorto
Sanktecon por vi havis; nun subite
Al la princino volas vi ordoni?
Ho, ne! De la plej fruaj miaj jaroj
Mi lernis obeadon, en komenco

Al la gepatroj, poste al diino,

Kaj plej libera mi min ĉiam sentis

En obeado; tamen submetiĝi

Al kruda vorto kaj ordon’ kruela

De viro—tion mi neniam lernis.

TOAS.Ne mi—malnova leĝ’ al vi ordonas.

IFIGENIO.Avide ni alligas nin al leĝo,

Se la pasion nian ĝi favoras.

Al mi alia, pli malnova leĝo

Parolas kaj ordonas kontraŭstari:

La leĝo, kiu diras, ke fremdulo

Por ĉiu homo devas esti sankta.

TOAS.Videble la kaptitoj por vi estas

Tre karaj; ĉar de granda ekscitiĝo

Vi la plej ĉefan vorton de l’ saĝeco

Forgesas, kiu diras: ne incitu

La potenculon!

IFIGENIO.Sed ĉu mi parolas,

Ĉu mi silentas, vi ja scias, kio

En mia koro estas nun kaj ĉiam.

Ĉu rememoro pri egala sorto

Ne naskas la kompaton en la koro?

Kaj tiom pli en mia kor'! En ili

Min mem mi vidas. Antaŭ la altaro

Mi mem ja tremis, kaj la frua morto

Solene min ĉirkaŭis genuantan;

Jam la tranĉil' ekbrilis, por trabori

La bruston, plenan de bolanta vivo,

Teruro trapenetris mian koron,

Mi fermis la okulojn, kaj—mirakle

Mi trovis savon. Se al ni la dioj

Favore sendis savon kontraŭ morto,

Ĉu ĝi ne estas nia sankta devo

Repagi tion al malfeliĉuloj?

Vi tion scias, vi min konas, tamen

Vi volas nun perforte min devigi!

TOAS.Obeu la oficon, ne la reĝon!

IFIGENIO.Ha, ĉesu! ne beligu la perforton,

Ĝojantan de virina malforteco!

Libera mi naskiĝis, kiel viro.

Se nun la filo de Agamemnono

Troviĝus antaŭ vi kaj vi altrudus

Al li postulon, kiun vi ne devas:

Li ankaŭ havas glavon, havas brakon,

Por siajn rajtojn antaŭ vi defendi.

Sed mi nenion havas krom la vortoj,

Kaj nobla viro devas dece ŝati

La vorton de virino.

TOAS.Mi ĝin ŝatas

Pli, ol mi ŝatus glavon de la frato.

IFIGENIO.Ŝanĝiĝas la sukces' en la batalo;

Ne taksu malamikon tro malforta.

Eĉ malfortulon la natur' ne lasis

Sen helpo kontraŭ pugno de fortulo.

Ĝi al li donis ruzon, artifikojn;

Li cedas, li prokrastas, ĉirkaŭiras.

Jes, la fortul' meritas la ruzaĵojn.

TOAS.Ruzaĵon neniigas singardeco.

IFIGENIO.Animo pura ruzon ne bezonas.

TOAS.Vin mem vi nesingarde ja kondamnas!

IFIGENIO.Ho, se vi vidus, kiel la animo

En mi batalas forte, por rebati

Malbonan tenton tuj en la komenco!

Do sendefenda antaŭ vi mi staras?

La belan peton, tiun ĉarman branĉon,

En mano de virino pli potencan

Ol glavo kaj ol lanco, vi forpuŝas?

Per kio do mi povas min defendi?

Ĉu mi miraklon petu de l’ diino?

Ĉu en mi mem jam forto ne ekzistas?

TOAS.Mi vidas, ke la sorto de l’ fremduloj

Vin tre maltrankviligas. Kiuj estas

La viroj, kiuj tiom vin zorgigas?

IFIGENIO.La viroj—ili estas—mi supozas,

Ke ili estas grekoj.

TOAS.Samlandanoj?

Kaj certe ja en vi ili revekis

La belan bildon de reveno hejmen?

IFIGENIO (post mallonga silento).Ĉu por kuraĝa, ne aŭdita faro

La rajton havas sole nur la viro?
Ĉu neeblaĵon sole li alpremas
Al sia forta kaj heroa brusto?
Sed kion oni nomas granda? Kio
Kun ekscitado levas la animon
De ĉiam ripetanta rakontanto,
Se ne la faro, kiu preskaŭ tute
Sukceson ne promesas, kiun tamen
Kuraĝa homo brave entreprenas?
Ĉu tiu, kiu sola en la nokto
Penetras en tendaron malamikan
Kaj kiel flamo ne antaŭvidita
Atakas furioze la dormantojn
Kaj vekiĝantojn, fine, atakita
De l' leviĝintoj, tamen forrapidas
Kun multo da akiro,—ĉu li sola
Meritas gloron? Ĉu nur tiu, kiu
La vojon sendanĝeran malŝatante,
Kuraĝe pasas montojn kaj arbarojn,
Por landon liberigi de rabistoj?

Por ni nenio restas? Ĉu virino
Naturan sian rajton devas perdi?
Sovaĝa esti kontraŭ sovaĝuloj,
La rajton de la glav' de vi forrabi
Laŭ maniero de amazoninoj
Kaj la premadon venĝi nur per sango?
En mia brusto ondas malkviete
Kuraĝa entrepreno: mi konscias,
Ke mi riproĉon grandan ne evitos,
Nek malfeliĉon, se ĝi ne sukcesos;
Sed mi al vi transdonas mian sorton,
Ho, dioj! Se vi amas la justecon,
Kiel pri vi glorante oni diras,
Ho, tiam montru ĝin per via helpo
Kaj nun per mi la veron vi honoru!
Jes, sciu, reĝo, estas preparata
Sekreta trompo. Vane vi demandos
Pri la kaptitoj; ili estas for
Kaj jam atingas la amikojn, kiuj
Ĉe l' bordo ilin kun la ŝip' atendas.

La pli maljuna, kiun la malsano

Ĉi tie kaptis kaj nun jam forlasis,—

Li estas—jes—Oresto, mia frato;

La dua estas lia konfidato,

Amiko lia de l’ plej junaj jaroj,

Pilado. Ilin sendis Apolono

El Delfoj al ĉi tiu nia bordo,

Kun la ordon’ la bildon de Diano

Forrabi kaj venigi la fratinon

Al li, kaj rekompence por ĉi tio

Al la persekutato de l’ furioj,

Al la kulpulo pri patrina sango

La liberiĝon li promesis doni.

Nin ambaŭ, kiuj tute solaj restas

El la Tantala domo, mi nun metis

En viajn manojn: pereigu nin,

Se via konscienco ĝin permesas!

TOAS.Vi pensas, ke la skito la barbara

Aŭskultos tiun voĉon de la vero

Kaj de l’ homeco, kiun ne aŭskultis

La grek’ Atreo?

IFIGENIO.Ĝin aŭskultas ĉiu,

Sub kiu ajn ĉielo li naskiĝis,

Se nur la fonto de la vivo pure

Tra lia brusto fluas.—Kion, reĝo,

Vi nun por ni silente en la koro

Preparas? Se ĝi estas pereigo,

Ho, tiam min mortigu la unuan!

Ĉar nune, kiam plu nenia savo

Por ni jam restas, nun mi plene sentas

La tutan terurecon de l’ danĝero,

En kiun mi per miaj propraj manoj

Nun ĵetis miajn karajn. Ve, ho ve!

Mi vidos ilin antaŭ mi ligitajn!

Kun kia koro diros mi adiaŭ

Al mia frato, kiun mi mortigas?

Neniam en okulojn la amatajn

Mi povos plu rigardi!

TOAS.Do tiele

Per arta elpensado la trompistoj

Elteksis reton ĉirkaŭ via kapo

Al vi, la longatempe izolita!

El tio, kion via kor’ deziris,

Facile ili faris por vi kredon!

IFIGENIO.Ne, reĝo, ne! Min trompi oni povus,

Sed tiuj estas veraj kaj fidelaj.

Se la esplor’ alie al vi montros,

Vi tiam povas ilin pereigi,

Vi tiam min forpuŝu kaj pro puno

Por mia malsaĝeco min forpelu

Al la malgaja kaj senhoma bordo

De rifa kaj sovaĝa insuleto!

Sed se montriĝos, ke la viro estas

La kara kaj amata mia frato,

Ho, tiam lasu nin libere iri,

Kaj kiel antaŭ nun por la fratino,

Vi nun por la gefratoj estu bona!

La patro mia mortis de l’ edzino,

Kaj ŝi de l’ filo. Lasta la espero

De la Atrea gent’ sur li teniĝas.

Permesu do, ke mi kun pura koro
Kaj pura mano iru al la hejmo,
Por tie nian domon senpekigi!
Plenumu vian vorton! Vi promesis,
Ke se mi iam havos la eblecon
Reiri al la miaj, vi min lasos:
Nun la ebleco venis. Reĝa vorto
Ne estas kiel vorto de simpluloj:
Li ne promesas nur por embarase
Momente liberiĝi de l’ petanto,
Li ankaŭ ne promesas, se li kredas,
Ke la plenum’ neniam povas veni.
Nur tiam li eksentas la altecon
De la valoro sia, se li povas
Feliĉon doni al la atendanto.
TOAS.Simile kiel fajro kontraŭ akvo
Batale sin defendas kaj muĝante
Ekstermi penas sian malamikon,
Tiele nun batalas la kolero
En mia brusto kontraŭ viaj vortoj.

IFIGENIO.Ho, lasu do, ke via favorkoro,

Simila al la sankta oferflamo,

Por mi ekbrilu, dolĉe ĉirkaŭata

De danko kaj de beno kaj de ĝojo!

TOAS.Ho, dioj, kiel ofte tiu voĉo

Min kvietigis!

IFIGENIO.Donu vian manon,

Ĝi estu por mi signo de la paco!

TOAS.Tro multe vi postulas tro rapide.

IFIGENIO.Bonfaroj ne bezonas pripensadon.

TOAS.Tre multe! ĉar tre ofte post la bono

Ja sekvas la malbono.

IFIGENIO.Nur la dubo

Malbonon povas fari el la bono.

Ne dubu, sed plenumu mian peton

Libere, kiel diktas via sento!

SCENO KVARA.

ORESTO (armita). LA SAMAJ.

ORESTO (turnita al la scenejo).Duoble streĉu ĉiujn viajn fortojn,

Rebatu ilin, restas nur momento!

Ne cedu, kovru vojon al la ŝipo

Por mi kaj la fratino! Venu tuj!

(Al Ifigenio, ne vidante la reĝon.)

Ni estas perfiditaj. Tre malmulte

Da tempo ni disponas por la kuro.

Rapidu!

(Li ekvidas la reĝon.)

TOAS (kaptante la glavon).Tie, kie mi alestas,

Neniu povas teni nepunate

La glavon nudigitan!

IFIGENIO.Ne profanu

Per furiozo kaj per mortigado

La templon de l' diin'. Al la amaso

Ordonu stari pace kaj aŭskultu

Pastrinon kaj fratinon!

ORESTO.Diru, kiu

Li estas, tiu, kiu nin minacas?

IFIGENIO.Respektu en li reĝon, kiu estis

Por mi la dua patro! Ne koleru

Min, frato! La infana mia koro

Konfide metis nian tutan sorton

En lian manon. Vian entreprenon

Konfesis mi al li kaj mi tiele

Animon mian savis de perfido.

ORESTO.Ĉu pace li permesas forveturon?

IFIGENIO.Min silentigas via nuda glavo.

ORESTO (enigante la glavon en la ingon).Parolu! mi obeas viajn vortojn.

SCENO KVINA.

LA SAMAJ. PILADO kaj tuj post li ARKAS (ambaŭ kun nudigitaj glavoj).

PILADO.Ne perdu tempon! Jam la lastajn fortojn

La niaj nun kolektis; repaŝante,

Cedante malrapide, ili estas

Premataj en direkto al la maro.

Sed kian paroladon inter princoj

Mi vidas! Tio estas ja sendube

La respektata kapo de la reĝo!

ARKAS.Kviete, kiel ĝi al vi konvenas,

Vi, reĝo, staras kontraŭ malamikoj.

La aroganta entrepreno estos

Punita baldaŭ. La anar’ ilia

Falante cedas; jam la ŝipo estas

En niaj manoj. Vi nur vorton diru,

Kaj tuta ĝi en fajro staros.

TOAS.Iru,

Al la popol’ ordonu trankviliĝi!

Neniu tuŝu nun la malamikojn,

Dum ni parolas!

(Arkas foriras.)

ORESTO.Mi akceptas. Iru,

Amiko mia kara, kaj kolektu

La reston de l’ anaro! kaj silente

Atendu, ĝis ni vidos, kian finon

Al niaj faroj la ĉiel’ preparis!

(Pilado foriras.)

SCENO SESA.

IFIGENIO. TOAS. ORESTO.

IFIGENIO.Mi tremas. Antaŭ ol komencas vi paroli,

Mi petas, liberigu min de zorgoj!

Mi timas malfeliĉon, se vi, reĝo,

La voĉon de l' justeco ne aŭskultos,

Aŭ vi, ho mia frato, ne retenos

La rapideman flamon de l' juneco.

TOAS.Mi, kiel pli maljuna, estas preta

Reteni la koleron. Diru, kiel

Vi pruvos, ke vi vere estas filo

De l' reĝ' Agamemnono kaj la frato

De ŝi?

ORESTO.Jen, vidu, estas tiu glavo,

Per kiu li batalis kun Trojanoj.

De lia mortiginto mi ĝin prenis

Kaj mi la diojn petis, ili donu

Al mi la kuraĝecon kaj la brakon

Kaj la feliĉon de la granda reĝo,

Sed nur pli belan morton. Nun elektu

El viaj militistoj la plej noblan

Kaj lin batale kontraŭ mi starigu!

Nenie sur la tero al fremdulo

Tiela peto estas rifuzata.

TOAS.Ĉe ni antikva moro al fremdulo

Neniam donis tiun rajton.

ORESTO.Sekve

De vi kaj mi la moro komenciĝu!

Per imitado tuta la popolo

La noblan agon de l’ reganto baldaŭ

Sanktigos kiel leĝon. Mi batalu

Ne sole por ni mem,—sed mi, fremdulo,

Batalu por la rajtoj de fremduloj!

Se mi pereos, tiam decidiĝos

Kun mia sorto ankaŭ sort’ ilia;

Sed se mi havos la feliĉon venki,

Neniam paŝu sur ĉi tiun bordon

Fremdulo, kiun ne renkontos tuj

Rigardo de la plej helpema amo,

Kaj ĉiu forŝipiĝu konsolita!

TOAS.Vi al mi ŝajnas inda, ho, junulo,

La patrojn, kiujn vi la viaj nomas.

Tre multe da kuraĝaj, noblaj viroj

Min akompanas; sed en mia aĝo

Mi mem ankoraŭ kontraŭ malamiko
Volonte staras, kaj mi estas preta
Kun vi la sorton provi de l' batalo.
IFIGENIO.Ho ne, ho ne! Tielan sangan pruvon
La dioj ne permesos! Prenu for
De l' glavo vian manon! Pensu, reĝo,
Pri mi kaj mia sorto! La batalo
Rapide decidita eternigas
La viron; se eĉ falas li, la kanto
Lin gloras. Tamen la senfinaj larmoj
De la restintoj, do virin' amata,
Ne estas kalkulataj; la poeto
Silentas pri la miloj de la tagoj
Kaj de la noktoj, kiam orfigita
Animo vane vokas la perditon,
Silente konsumiĝas, sopirante.
Min mem avertis tuj en la komenco
La zorgo, ke min trompo de rabisto
Ne ŝtelu for el mia rifuĝejo
Kaj ne fordonu min al la sklaveco.

Kaj diligente faris mi demandojn,

Pri ĉio plej detale informiĝis

Postulis signojn, kaj nun mia koro

Jam estas tute certa. Vidu tie

Sur lia dekstra mano la makulon

Tristelan, kiu tuj post la naskiĝo

Ĉe li aperis kaj pri kiu diris

La pastro, ke ĝi estas antaŭsigno

De peza faro, kiun por la mano

Rezervis la destino. Kaj duoble

Konvinka por mi estas la cikatro

Ĉi tie, ĝuste super lia brovo.

Ankoraŭ kiam estis li infano,

Elektro iam per nesingardeco

Faligis lin; li trafis tripiedon

Kaj vundis brovon.—Jes, ĝi estas li!

Kaj ĉu la simileco al la patro,

Ĉu la interna ĝoj' de mia koro

Ne estas certigantaj atestantoj?

TOAS.Kaj se eĉ viaj vortoj ĉiun dubon

En mi forigus, kaj eĉ se mi bridus

En mia brusto tutan la koleron,

Ni tamen devus inter ni decidi

Per bataliloj: pacon mi ne vidas.

Ĉar ili venis,—vi ĝin mem konfesas,

Por rabi for la bildon de l' diino;

Ĉu mi trankvile tion ĉi toleru?

La greko ofte ĵetas avidege

Okulon al trezoroj malproksimaj

De la barbaroj, al la ora felo,

Aŭ al ĉevaloj, al filinoj belaj;

Ne ĉiam tamen ruzo kaj perforto

Kun malhoneste akirita havo

Feliĉe ilin hejmen revenigis.

ORESTO.La bild', ho reĝo, nin ne malpacigu!

Nun jam klariĝis la eraro, kiun

La dio metis ĉirkaŭ nian kapon,

Simile al vualo, kiam li

Deziris, ke ĉi tien ni vojaĝu.

Mi petis, ke li donu al mi helpon,

Por liberiĝi de l’ furioj; tiam
La dio diris: „Kiam la fratinon,
Restantan kontraŭvole en la templo
De l’ malproksima bordo de Taŭrido,
Vi revenigos en la grekan landon,
Vi tiam liberiĝos de l’ malbeno.“
Ni pensis, ke la vortoj de la dio
Koncernas la fratinon de li mem,
Li tamen pensis vin! La fortaj ĉenoj
Nun falis; vi, senkulpa virgulino,
Denove apartenas al la viaj.
Vi min ektuŝis, kaj mi resaniĝis;
En viaj brakoj min la lastan fojon
Atakis la malsano plej kruele
Kaj plej terure skuis mian cerbon;
Sed tuj, kiel serpento en kavernon,
Ĝi fulme malaperis. Kaj per vi
Mi ĝuas nun denove plej libere
La lumon de la tago. La decido
De la diino nun al mi montriĝas

En plena brilo. Kiel sanktan bildon,
Al kiu per mistera dia vorto
La sorto de la urbo alligiĝis,
Ŝi vin forprenis, la protektantinon
De nia domo, kaj ŝi vin konservis
En sia sankta kaj silenta loko,
Ke vi fariĝu beno por la frato
Kaj por la viaj. Kiam ĉia savo
Jam ŝajnis senespere forperdita,
Vi ĉion nun al ni redonas. Reĝo!
Direktu vian koron al la paco!
Vi ne malhelpu, ke ŝi resanktigu
La patran domon, ke ŝi min redonu
Al la palaco pente purigita
Kaj kronu min per la antikva krono!
Redonu por la beno, kiun ŝi
Al vi alportis; rajton pli proksiman
Al ŝia frato nun permesu ĝui!
La forton kaj la ruzon, de la viroj
Plej grandan gloron, kovras nun per honto

La vero de ĉi tiu alta koro,

Kaj pura kaj infana konfideco

Al nobla vir' ricevas rekompencon.

IFIGENIO.Memoru vian vorton! La parolo

El la sincera kaj fidela buŝo

Vin tuŝu! Nin rigardu! La okazo

Por tia nobla far' ne ofte venas.

Vi ne rifuzos; cedu!

TOAS.Bone, iru!

IFIGENIO.Ne tiel, mia reĝ'! Sen via beno

Kaj kontraŭ via volo mi ne iros.

Nin ne forpelu! Ĉarma kora rajto

De reciproka gastameco ligu

Nin ambaŭ: kaj tiele ne por ĉiam

Ni estos disigitaj. Tiel same

Profunde, kiel mian propran patron,

Mi amas vin per mia tuta koro,

Kaj tiu sento restos por eterne.

Se iam eĉ la plej malgrava homo

El via gento al orelo mia

Alportos sonon de la lingvo, kiun

El via buŝo aŭdi mi kutimis,

Kaj sur la plej malriĉa mi rimarkos

La karan formon de la vesto via:

Mi tiam lin akceptos kiel dion,

Mi mem al li pretigos la kuŝejon,

Sidigos lin sur seĝo ĉe la fajro,

Demandos nur pri vi kaj via sorto.

La dioj al vi donu rekompencon

Por viaj faroj, via bonkoreco!

Adiaŭ! Turnu vin al ni kaj donu

Al mi elkoran vorton de disiĝo!

Ho, tiam pli kviete al la veloj

La vento blovos, kaj pli trankvilige

El la okuloj de la foriranto

Silentaj larmoj fluos. Ho, adiaŭ!

Por signo de antaŭa amikeco

La dekstran manon vi al mi etendu!

TOAS.Adiaŭ!